ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

66ον

ΕΛΛΗΝΙΚΗ - ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ 15ΘΗΜΕΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΧΝΙΚΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,,

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΑΝΤΙΝΟΟΝ,,
ΤΟΥ
Β. Ε. ΒΕΚΙΑΡΕΛΛΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΡΩΜΗΣ

"ΠΟΝΕΙΤΕ ΟΠΩΣ 'ΠΟΝΕΣΑ Κ' ΕΓΩ"

ΕΡΩΜ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΚΟΤΩΝΕΙ
«ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΡΩΜ....»

ΤΕΥΧΟΣ 18 [66] ΤΗΣ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1924 ΔΡΑΧ. 3.—

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ
'ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Α'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ

1) **Τὰ 'Εξωτερικὰ Συναλλάγματα καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις,** ὑπὸ 'Εμμ. Μ. Χανδράκη (ἄδετον) . . . . . Δρ. 50.

2) **Περὶ Φαρμακευτικῶν ἐνδείξεων** ὑπὸ 'Απ. Παπαδοπούλου (ἄδετον) . . . . . Δρ. 5.

Β'. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑΙ

1) **'Αντένοος,** (μυθιστόρημα μετὰ πολλῶν εἰκόνων εἰς ἀρίστην ἔκδοσιν δεμένον καλλιτεχνικῶς) ὑπὸ Β. Ε. Βεκιαρέλλη. . . . . Δρ. 18

2) **Τὰ τραγούδια τῆς Μιάρκας,** (μετὰ 10 εἰκόνων ἐκ τοῦ Κινηματογράφου) ὑπὸ Jean Richedin – Ν. Πετιμεζᾶ—Λαύρα (δεμένον) . Δρ. 12.—

3) **'Η Ζωὴ καὶ τὸ Ἔργο τοῦ Μπάϋρον,** ὑπὸ Στέλιου Σπεράντσα, μετὰ πλείστων εἰκόνων, ἐπὶ ἀρίστου χάρτου καὶ μὲ πλούσιον δέσιμον. . Δρ. 18.—

4) **Ὅταν φεύγουν οἱ ὧρες,** (βραβευμένη συλλογὴ ποιημάτων) ὑπὸ Στέλιου Σπεράντσα (δεμέν.) Δρ. 15

5) **'Η καρδιὰ μὲ τὰ φίδια,** (συλλογὴ ποιημάτων) ὑπὸ 'Αθ. Γ. Κυριαζῆ, (ἄδετον) . . . Δρ. 15

6) **Παντογνώστης,** τόμος πρῶτος χρυσόδετος Δρ.50

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Αἱ γυναῖκες τοῦ Μεγάλου Κόσμου, ὑπὸ Δ. Γ. Καμπούρογλου μετ' εἰκόνων ἐπὶ ἀρίστου χάρτου καὶ μὲ καλλιτεχνικὸν δέσιμον.

Αἱ ἐκδόσεις μας καὶ οἱ προηγούμενοι τόμοι «Παντογνώστου» χορηγοῦνται μὲ μηνιαίας δόσεις καὶ μὲ ἀνοικτὸν λογαριασμὸ ἐὰν θέλετε νέαν ἔκδοσιν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Ἱδρυθεῖσα τῷ 1893
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ
Δρ. 72,000,000
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ
Δρ. 23,000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—*Τηλ. Διεύθ.*: ΤΡΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

'Αγρίνιον, Αἴγιον, 'Αλεξανδρούπολις. (Δεδέαγατς) *Ἄμφισσα, Ἄργος, 'Αργοστόλιον, Βόλος, Γύθειον, Δημητσάνα, Δράμα, Ζάκυνθος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Ἰθάκη, Ἰωάννινα, Καβάλλα, Καλάμαι, Καρπενήσιον, Καστορία, Κέρκυρα, Κάστρον* (Λῆμνος) *Κιάτον, Κοζάνη, Κόρινθος, Κυπαρισσία Λαμία, Λάρισσα, Λεβάδεια, Μεγαλόπολις, Μυτιλήνη, Ναύπακτος, Ξάνθη, Πάτραι, Πειραιεὺς, Ποταμὸς* (Κύθηρα) *Πρέβεζα, Πύργος, Ρέθυμνος, Σάμος* (Βαθύ), *Σάμος* (Καρλόβασι), *Σπάρτη, Σύρος, Τρίκκαλα, Τρίπολις, Χαλκὶς, Χανία, Χίος.*

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

('Εν 'Αγγλίᾳ) *Λονδῖνον*, 22 Fenchurch Street, ('Εν Κωνσταντινουπόλει προσωρινῶς κλειστὸν, ('Εν 'Αμερικὴ) *Νέα Ὑόρκη*, 25 Pine Street, ('Εν Αἰγύπτῳ) *Ἀλεξάνδρεια, Κάϊρον, Πόρτ - Σαΐδ*, ('Εν Σμύρνῃ) (προσωρινῶς κλειστὸν), ('Εν Κύπρῳ) *Λεμεσὸς, Λευκωσία.*

'Ανταποκριταὶ καθ' ὅλ ην τὴν 'Ελλάδα καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τοῦ Κόσμου.
'Εκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζιτικὴν ἐργασίαν.

ΚΛΙΝΙΚΗ
ΣΥΦΙΛΙΔΙΚΩΝ & ΔΕΡΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ
ΚΩΝΣΤ. ΚΟΡΚΟΝΙΚΗΤΑ
Τέως 'Εσωτερικοῦ 'Ιατροῦ Νοσ. Συγγροῦ
ΑΘΗΝΑΙ
'Οδὸς Βούλγαρη 10 πάροδος Πειραιῶς

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ
ἀντὶ δρ. **30** δι' ἑκάστην ἔκδοσιν

ΤΥΠΟΙΣ: ΜΙΧ. ΜΑΝΤΖΕΒΕΛΑΚΗ 'Οδὸς Μιλτιάδου 7—ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΤΗΝ 1 & 16 ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ—ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : 32 ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 32

ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ | *'Αθῆναι—Παρίσιοι, 16 Σεπτεμβρίου 1924* | ΑΡΙΘ. 18 *[66]*

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ. — 'Ενα ταξεῖδι εἰς τὴν πατρίδι τοῦ προφήτου Μωάμεθ. [Μετ' εἰκόνος].

Κ. Π. — Παραλειπόμενα τῆς 'Ιστορίας τοῦ 'Ιφ.

ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ. — 'Οχι δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά. — Ξενομανίαι. — Καὶ ὀλίγα περὶ Χριστοῦ. — 'Η συναυλία τῆς Δδος Κομποθέκρι. — Σύνδεσμος 'Ελληνίδων 'Επιστημόνων. — Τὰ βιβλία ἐκδόσεώς μας.

VESPER. Δελτίον 'Ελλην. 'Αστεροσκοπείου. — Στρουγκες. — 'Αρχαιολογία. — Χορομανία. [Τὰ Σατυρικά μας].

ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΟΓΙΑΝΝΗ. — Κυπαρίσσι. — Λιτανεία.

Α. ΠΑΠΑΔΗΜΑ. — Πρὸς τὴ ζωή. ['Ελληνικὰ Διηγήματα].

ΑΝΘΙΜΟΥ ΧΛΩΜΟΥ. — 'Ως ποῦ πειὰ βαρέθηκα. [Σκίτσα ἀπ' τὴ ζωή]

ΑΓΓΕΛΟΥ ΔΟΞΑ. — Θέατρον καὶ Φιλολογία. [Παρισινὰ Γράμματα].

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ. — 'Ο Σκύλλος. Κεφαλ. ΚΒ'. Δρᾶσις καὶ 'Αντίδρασις. ['Αθηναϊκὸν μυθιστόρημα 1876 — 1878 μὲ σκίτσα ὑπὸ 'Αγγέλου Σπαχῆ].

ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ. — 'Επιστῆμαι — Τέχναι — Γράμματα — Εἰδήσεις — Περίεργα.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ. — Μέγα καλλιτεχνικὸν Λεύκωμα. — 'Ενας χρόνος ἀγάπης. — Καταστατικὸν τοπικῆς φιλοδοξικῆς 'Ενώσεως Φαρσάλων.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΕΙΣ ΤΟ «ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ». 1821 — 1921.

* ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΑΧ. 3 *

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΝΑ ΤΑΞΕΙΔΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΜΩΑΜΕΘ

Τὰ σοβαρὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐκτυλίσσονται εἰς τὴν 'Αραβίαν καὶ ἰδίως ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Χουσεὶν ἀπογόνου τοῦ Προφήτου Μωάμεθ, Σουλτάνου τοῦ νεαροῦ βασιλείου τῆς Χετζάζης μὲ πρωτεύουσαν τὴν Μέκκαν, πατρὸς δὲ τοῦ Φεϊσὰλ Σουλτάνου τῆς Μεσοποταμίας καὶ τοῦ 'Αβδάλλα, Σουλτάνου τῆς πέραν τοῦ 'Ιορδάνου χώρας, ἔρχονται νὰ προσθέσουν ποικιλίαν εἰς τὴν καθημερινὴν ὕλην τῶν ἐφημερίδων, αἱ ὁποῖαι ὡς ἄλλοι κινηματογράφοι μᾶς καλοῦν νὰ παρακολουθήσωμεν ὁτὲ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, ὁτὲ τὰς ἀγρίας μάχας τοῦ Μεξικοῦ, ὁτὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Μαρόκου, ἢ τὸ ἀλληλοφάγωμα τῶν Κινέζων, τὴν ἐξέγερσιν τῆς Γεωργίας, ἢ τοῦ Σουδὰν κ. τ. λ. Εὐτυχήσας (;) νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ πλησίον τὰ ἀπροσπέλαστα εἰς τοὺς χριστιανοὺς μέρη ὅπου ὁ Προφήτης Μωάμεθ ἐγεννήθη καὶ ἐκήρυξε τὴν νέαν θρησκείαν του καὶ ὅπου σήμερον, ἴσως διὰ χιλιοστὴν φοράν, ἀλληλοσπαράσσονται οἱ ἀνυπότακτοι φύλαρχοι ἀπόγονοί του, ἔρχομαι νὰ τὰ σκιαγραφήσω, ἀντιγράφων ἀπὸ τὸ 'Ημερολόγιόν μου, ὅπερ ἐκράτησα ὅταν πρὸ 14 ἐτῶν ἐμπορικαὶ ὑποθέσεις μὲ ἔφεραν μέχρι τῆς Χετζάζης.

ΕΝ ΤΗ ΕΡΥΘΡΑ.—ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ ΣΥΜΠΛΩΤΗΡΕΣ.—Η ΤΖΕΔΔΑ.—Ο ΛΙΜΗΝ ΤΗΣ

....«'Από τὴν ὡραίαν τῆς 'Ιωνίας κόρην, τὴν ἐπισφιλῆ καὶ ἀλησμόνητον Σμύρνην, ἀπὸ τὸν μυροβόλον

καὶ γραφικὸν Βουρνόβα... εἰς τὴν Τζέδδα τῆς Ἀραβίας!! Διατί ὄχι; Ἡ Ἀραβία εἶναι πάντοτε ἡ χώρα τῶν μύθων, ἐκείνη ἡ ὁποία καὶ σήμερον διεγείρει περισσότερον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν περιέργειαν τῶν Εὐρωπαίων, ἀκριβῶς διότι ἀπηγορεύθη εἰς αὐτοὺς ἡ εἴσοδος, ἄρα πρέπει νὰ θεωρῶνται εὐτυχεῖς καὶ προνομιοῦχοι οἱ ἀξιωθέντες νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ εἴδουν αὐτὴν καὶ μελετήσουν τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν κατοίκων της. Ταξείδιον εἰς μίαν ἄγνωστον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χώραν, μὴ ἀνοίξασαν ἀκόμη τὰς πύλας της εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν πρόοδον, μὲ ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ τὰς κακουχίας, ἃς ἐγκλείει, πα-

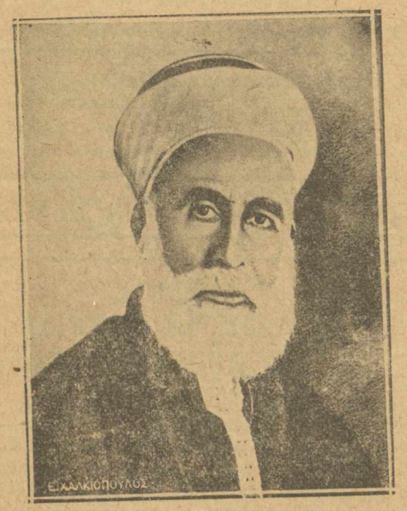

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Ἀράβων Χουσεῖν ὁ 1ος

ρέχει πάντοτε τέρψιν, ἣν γνωρίζουν μόνον οἱ εὐτυχήσαντες νὰ περιοδεύσουν εἰς τὰς ἀπολιτίστους καὶ μυστηριώδεις χώρας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας. Αἱ διηγήσεις λ. χ. τοῦ Θεοδ. Ροῦσβελτ, περὶ τῶν ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν μεταξὺ τῶν ἀγρίων ταξειδίων του καὶ τόσων ἄλλων περιηγητῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας μᾶς δίδουν τὴν ἐξήγησιν τῆς ῥιψοκινδυνεύσεως τῶν παρατόλμων αὐτῶν ταξειδίων ἢ περιηγήσεων.

Μία ἀγρία παρθένος χώρα τῆς Ἀφρικῆς ἔχει πολλάκις θέλγητρα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν οὔτε οἱ Παρίσιοι οὔτε ἡ Νέα Ὑόρκη. Ἀφοῦ λοιπὸν δίδεται καὶ εἰς ἐμὲ πάλιν ἡ εὐκαιρία, διατὶ νὰ μὴ ἐπισκεφθῶ τὴν ὑπὸ τοῦ Προφήτου ὑμνουμένην εὐδαίμονα Ἀραβίαν καὶ προσθέσω ταύτην εἰς τὸν γεωγραφικὸν χάρτην τῶν περιηγήσεών μου ἀνὰ τὴν ἄνω καὶ κάτω Αἴγυπτον, τὸ Σουδάν, τὴν Σομαλίαν καὶ τὴν Ἀβησσυνίαν;! Ὅστις λοιπὸν τῶν εὐγενῶν ἀναγνωστῶν μου θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἐπιβιβασθῇ μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, ὅπερ ἐκ Σουὲζ τῆς Αἰγύπτου ἐπέρχεται, ἵνα μᾶς μεταφέρῃ εἰς τὴν Τζέδδαν, πρώτην ἀξιόλογον πόλιν τῆς δυτικῆς Ἀραβικῆς παραλίας πρὸς τὴν Ἐρυθρᾶν Θάλασσαν.

Τὸ ταξείδιον εἰς τὴν Ἐρυθρὰν συνήθως εἶνε ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εὐχάριστον. Χάρις εἰς τὸν ὡραῖον καιρὸν τὸ ἀτμόπλοιόν μας ὡς λευκὸς κύκνος διασχίζει ἡσύχως τὸν κόλπον τοῦ Σουέζ, κατευθυνόμενον μὲ χαρὰν προσκυνητοῦ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Οἱ ὀλίγοι συνταξειδιῶταί μου Αἰγύπτιοι προσκυνηταὶ πρώτης θέσεως περιέργως καὶ κάπως ὑπόπτως ῥίπτουν βλέμματα ἐπὶ τοῦ Χριστιανοῦ συμπλωτῆρός των (εἶνε γὰρ ἡ ἐποχὴ τοῦ Μουσουλμανικοῦ προσκυνήματος) καὶ ἐπὶ τέλους λαμβάνουν τὸ θάρρος νὰ ἐρωτήσουν ποῖος εἶμαι καὶ τίς ὁ σκοπὸς τοῦ εἰς τὴν ἱερὰν Τζέδδαν ταξειδίου μου. Ἐδέησε δι' ἐγγράφων νὰ καθησυχάσω αὐτούς, ὅτι μόνον ὡς ἀντιπρόσωπος βιομηχανικοῦ οἴκου μετέβαινον εἰς τὰ ἱερὰ τῶν Μουσουλμάνων χώματα. Ἦτο ἑσπέρα τῆς δευτέρας τοῦ ταξειδίου μας ἡμέρας καὶ εὑρισκόμεθα πλέον εἰς τὴν ἀνοικτὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, ὅτε οἱ εἰρημένοι προσκυνηταὶ παρουσιάζονται πρὸς ἔκπληξίν μας ἡμίγυμνοι, ἀσκεπεῖς καὶ ἀνυπόδητοι, περιβεβλημένοι λευκας σινδόνας, ὡς ἄνθρωποι προτιθέμενοι νὰ εἰσέλθουν εἰς Τουρκικὸν λουτρόν. Ὡς κατόπιν οἱ ἴδιοι εὐγενῶς μοὶ ἐξήγησαν, εἶνε ἔθιμον πάντων τῶν εἰς τοὺς ἁγίους Τόπους μεταβαινόντων διὰ τὸ ἱερὸν προσκύνημα νὰ ἀποβάλλουν τὰ παλαιὰ ἐνδύματά των καὶ νὰ καλύπτουν τὸ γυμνὸν σῶμά των μὲ λευκὰς σινδόνας καὶ προσόψια μόλις πλησιάσουν τὸ Γιάμπο, τὸ ἐπίνειον τῆς ἱερᾶς πόλεως Μεδίνας, ἔνθα ὁ τάφος τοῦ Προφήτου.

Γίνεται δὲ τοῦτο, ἵνα φαίνωνται ὡς ἀποταξάμενοι τὸν Σατανᾶν, ἀποβαλόντες τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ καθαροὶ καὶ λευκοὶ ὡς αἱ περιστεραὶ εἰσέλθουν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Ὁ μὴ ἐκτελῶν τὸ ἔθιμον τοῦτο ὑποχρεοῦται φθάνων εἰς Μέκκαν νὰ θυσιάσῃ ἀρνίον καὶ δώσῃ εἰς τοὺς πτωχούς, ἵνα ἀποπλύνῃ τὸ ἁμάρτημα. Καὶ βλέπει τις τοὺς πελωρίους Κούρδους, Ἀφγανούς, Βουχαρίους, Τατάρους, Μωαμεθανοὺς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Αἵμου, Περσας καὶ λοιποὺς πιστοὺς τοῦ Ἰσλάμ, ἀποβαλοντας τὰ βαρέα καὶ ἐπιβλητικα ἀσιατικά των φορέματα καὶ τὰ λοιπα πολυειδῆ εξαρτήματα καὶ περιβαλλομένους σινδόνην καθαράν, ἀφαιροῦντας ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοὺς πελωρίους ἐκείνους ἐξ ἀστραχὰν ἢ ἐκ προβατοδερμάτων σκούφους ἢ τὰ πολύπτυχα καὶ ποικιλόχρωμα σαρίκια ἢ τὰ τσακιστὰ ἢ ὄρθια φέσια, καλπάκια καὶ λοιπὰ καλύμματα, ἵνα παρουσιασθοῦν εἰς τὸ φῶς αἱ μὴ φωτισθεῖσαι ποτὲ ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς κεφαλαί των, αἱ ὁποῖαι δασύτριχες καὶ φαλακραὶ ἢ ἐξυρισμέναι ἢ μὲ θυσανους εἰς τὴν κορυφὴν ἢ ἄλλας φιλοκάλους κομμώσεις... παρουσιάζουν θέαμα πολλοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἤδη τὰ βουνὰ τῆς Ἀραβίας ἤρχισαν νὰ γίνωνται ὁρατὰ καὶ οἱ συνταξειδιῶται ἡμῶν Αἰγύπτιοι παραταχθέντες εἰς γραμμὴν προσηύχοντο μετὰ κατανύξεως. Εὐνόητος εἶνε ἡ συγκίνησίς μου, ἐνόσῳ πλησιάζομεν καὶ διακρίνομεν καλλίτερον τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν χώραν, τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν καὶ δὴ τὴν πρὸ ἡμῶν περισσότερον ἐνδιαφέρουσαν γεωγραφικὴν λωρίδα, τὴν λεγομένην Χετζάζην, ἔνθα κεῖνται αἱ ἱεραὶ πόλεις Μέκκα, ἡ Ἱερουσαλὴμ τῶν Μουσουλμάνων, καὶ ἡ Μεδίνα, ἔνθα ὁ τάφος τοῦ Ἡροδότου, πρὸς τας ὁποίας στρέφεται ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἑκκατομμυρίων πιστῶν Μουσουλμάνων καὶ εἶνε τὸ προσκύνημα τόσων χιλιάδων κατ' ἔτος καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν ἐθεάθησαν ἀκόμη, ὡς οὗτοι νομίζουν ἀπὸ βεβήλους χριστιανικοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ χριστιανοὶ οἱ τολμήσαντες, λέγει, νὰ προχωρήσουν χιλιόμετρά τινα πρὸς τὰς ἱερὰς αὐτὰς πόλεις, εὗρον πάντοτε τὸν θάνατον καθ' ὁδόν.

Ἐπὶ τέλους εἰσερχόμεθα εἰς τὸν κόλπον τῆς Τζέδδας καὶ τὸ ἀτμόπλοιον ἀγκυροβολεῖ μακρὰν τῆς πόλεως, διότι ἐπικίνδυνοι ὕφαλοι, μαρτύρια τῆς ἀκηδίας καὶ τῆς ὀπισθοδρομικότητος τῆς Κυβερνήσεως ἀπειλοῦν νὰ κατασπαντίσουν πᾶν ἀτμόπλοιον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐτόλμα νὰ προχωρήσῃ περισσότερον. Αἱ ἄκραι τῶν ἱστῶν δύο βυθισμένων μεγάλων ἀτμοπλοίων ἐξέχουσαι ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ὑπενθυμίζουν ὡς νεκρικοὶ σταυροὶ τὰ ἐνταφιασθέντα σκάφη καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὸν κίνδυνον, ὅστις ἐμφωλεύει κάτωθεν τῶν ὑδάτων. Εἶνε ἑσπέρα καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀποβίβασις, καθ' ὅτι οἱ εἰρημένοι ὕφαλοι ὡς θαλάσσια θηρία παραμονεύουν κρυπτόμενοι εἰς τὸν μελανὸν μανδύαν τῆς ἐπερχομένης νυκτός, καὶ ἐλλείψει ἔστω καὶ ἑνὸς ἀκόμη φανοῦ δὲν ἐπιτρέπουσιν ἀτιμωρητὶ νὰ διασχίσῃ τις τὴν ταραχώδη ἄλλως τε θάλασσαν καὶ πιτήσῃ τὸ ἔδαφος. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἡ ὁποία εἶνε εἷς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Τουρκικῆς Ἀραβίας, ἐπίνειον τῆς ἱερωτέρας μουσουλμανικῆς πόλεως, ἣν ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς ἄνω τῶν 100·000 πιστῶν, ὠφελούντων τὴν Κυβέρνησιν κατὰ χιλιάδας λίρας, πόλιν μὲ ἀρκετὴν ἐμπορικὴν κίνησιν καὶ δὴ εἰσαγωγικήν, προσεγγιζομένην ὑπὸ πλοίων σεβαστοῦ ἀριθμοῦ, εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὁ ταξειδιώτης δὲν εὑρίσκει οὔτε ἕνα φανὸν ἐντὸς τοῦ λιμένος· καὶ ἂν καταφθάσῃ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, δέον νὰ περιμένῃ τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ, διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐξέλθῃ.

Ἀλλὰ μήτως ὁ ξένος, Εὐρωπαῖος ἢ Μωαμεθανός, εὑρίσκει ἓν ξενοδοχεῖον, εὑρίσκει ἓν ἑστιατόριον, εὑρίσκει γωνίαν τινὰ νὰ ἀναπνεύσῃ; Ἑκατὸν χιλιάδες προσκυνητῶν (οὗτοι εἶνε μόνον οἱ διὰ Τζέδδας ἐρχόμενοι, διότι ἄλλοι τόσοι μεταβαίνουν σήμερον διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Μεδίνας καὶ διὰ ξηρᾶς), δὲν ἔχουν ἕνα ἄσυλον νὰ ἀναπαυθοῦν, ἀλλὰ σωρηδὸν κατακλίνονται τὴν νύκτα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τὴν δὲ ἡμέραν ἀενάως περιφέρονται. Ὁ εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἀφικνούμενος Εὐρωπαῖος δέον νὰ ἐλπίσῃ εἰς τὴν φιλοξενίαν τῶν ἐδῶ ἐγκατεστημένων ὀλίγων Εὐρωπαίων καὶ δὴ τῶν ὁμογενῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐδῶ ὡς εἰς ὅλας τὰς γωνίας τῆς γῆς ἐργάζονται εὐδοκίμως.

Ξημερώνει καὶ ἐπιβιβάζομαι μιᾶς εὐρυστέρνου λέμβου (ζαμβοὺκ) καὶ διὰ τῆς μεθόδου τῶν ἀνιαρῶν ζίγκ — ζάγκ κατορθώνω νὰ φθάσω εἰς τὴν ποθητὴν ξηρὰν μετὰ μίαν καὶ πλέον ὥραν. Μακρόθεν τὸ πανόραμα τῆς πόλεως μὲ τὰς ὑψηλὰς ἀνατολικοῦ ρυθμοῦ λευκαζούσας οἰκίας καὶ τοὺς ὑπερηφάνους μιναρέδες προδιαθέτει πολὺ καλῶς τὸν ἐπισκέπτην. Εἷς ἰμάμης ἐκ τοῦ ὕψους ἑνὸς μιναρὲ φωνάζων τοὺς πιστοὺς εἰς προσευχήν, ἐμποιεῖ βαθυτέραν αἴσθησιν ἢ ἀκουόμενος εἰς ἄλλας Μωαμεθανικὰς πόλεις, ὡς ὑπενθυμίζων τὸν μέγαν Προφήτην, ὅστις ἐγεννήθη καὶ ἔδρασεν εἰς τὰ χώματα ταῦτα, ἔνθα καὶ ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς νέας θρησκείας, ἡ ὁποία κατόπιν φερομένη ἐν θριάμβῳ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, ἐπέπρωτο νὰ μεταβάλῃ τὴν ὄψιν σχεδὸν ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἐνθρονισθῇ ἐν τέλει εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἐν τῇ Βασιλευούσῃ Ἁγίας Σοφίας.

Η ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΗΣ ΤΖΕΔΔΑΣ.—ΑΝΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ. —ΕΙΣ ΤΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΩΝ ΜΥΙΩΝ

Ἀποβιβάζομαι τέλος ἐπὶ μιᾶς ἑτοιμορρόπου ξεχαρβαλωμένης ἀποβάθρας καὶ λυποῦμαι, διότι ἡ μακρόθεν καλὴ ἐντύπωσις τῆς πόλεως ἐξατμίζεται πάραυτα μὲ τὴν ἐκ τοῦ πλησίον γνῶσιν τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως. Βρωμερά, ἀνώμαλος, ἄμορφος, κονιορτοβριθὴς προκυμαία ἢ μᾶλλον ἀκτὴ καὶ ἐπ' αὐτῆς συνηθροισμένοι ἀλῆται, ἀχθοφόροι καὶ λοιποὶ ἡμίγυμνοι ἀκάθαρτοι ἰθαγενεῖς μὲ παρατηροῦν μετὰ βλακώδους περιεργείας, ἄν καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν φέρω ὑποχρεωτικῶς ἕν κλασσικὸν φέσιον. Διέρχομαι τοῦ γραφείου τῶν διαβατηρίων, παρομοίου πρὸς μέγαν ξύλινον ὀρνιθῶνα, ἔνθα πλεῖστοι ἀνυπόδητοι ὑπάλληλοι καθήμενοι ὀκλαδὸν εὑρίσκουν ἐργασίαν νὰ ἐξετάσουν τὸ διαβατήριόν μου. Ἐκεῖθεν διέρχεταί τις τὸ τελωνεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται μὲ ἡμικρανίαν. Πλῆθος συνωθούμενον, ἐμπορεύματα φύρδην μίγδην πληροῦν τὸν στενὸν ἐστεγασμένον χῶρον· βοὴ καὶ θόρυβος ἀναριθμήτων προσκυνητῶν καὶ ἄλλων τόσων ἀχθοφόρων παλαιόντων τὶς πρῶτος θὰ ἐξέλθῃ τοῦ κυκεῶνος· κάμηλοι εἰσερχόμεναι καὶ ἐξερχόμενσι, κάρρα φορτωμένα, ἀποπνικτικὴ ὀσμὴ διαφόρων πραγματειῶν, σμήνη περιϊπταμένων μυιῶν καὶ τόσα ἀκόμη πρέπει νὰ διασχίσῃς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν πλοηγοῦ... διὰ νὰ ἐξέλθῃς ἐπὶ τέλους εἰς τοὺς ἀκανονίστους οἰκεῖ καὶ ὡς ἔτυχε σχηματισθέντας, στενούς, κονιορτοβριθεῖς καὶ ὑπόπτου καθαριότητος δρόμους μὲ τὰς ὑψηλὰς τριωφόρους καὶ τετραωφόρους οἰκίας, ὧν κύριον χαρακτηριστικὸν εἶναι τὰ πολλὰ παράθυρα καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν δικτυωτὰ (καφάσια), τὰ ἐμποδίζοντα τὴν θέαν τῶν γυναικῶν.

Δὲν θέλω νὰ περιφέρω τὸν συνταξειδιώτην—ἀναγνώστην εἰς τὰς συνοικίας τῆς πόλεως, διότι δὲν θέλω νὰ καταληφθῇ ὡς ἐγὼ ἀπὸ ἀηδίαν μὲ τὴν ἀσχημίαν καὶ τὴν πλῆξιν τῶν δρόμων καὶ τὴν ἔλλειψιν καὶ ἑνὸς τοὐλάχιστον ἐνδιαφέροντος οἰκοδομήματος ἢ πρασίνης τινὸς γωνίας ἢ ἄλλου ἀντικειμένου, ἐξ ὅσων εὑρίσκει τις εἰς ἄλλας ἔστω καὶ μικρὰς πόλεις, ἐπὶ τοῦ ὁποίου νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ κουραστικοῦ καὶ πνιγηροῦ περιβάλλοντος. Τεῖχος ὕψους 3—4 μέτρων περιβάλλει ὅλην τὴν πόλιν καὶ νομίζει τις, ὅτι τοῦτο περιέσφιγξεν αὐτὴν ὡς ὑπερμεγέθης ζώνη καὶ ἐκ τῆς περισφίγξεως ταύτης οἱ μὲν δρόμοι ἐγειναν ἄμορφοι καὶ στενοί, ἡ δ' ἀτμόσφαιρα ἀσφυκτικὴ αἱ δὲ οἰκίαι στενοχωρηθεῖσαι ὑψώθησαν εἰς τὸν ὁρίζοντα, ὡς ἐὰν ἤθελον νὰ ἀναπνεύσουν.!! Ἡ ἀθρόα συνάθροισις τῶν προσκυνητῶν καθιστᾶ ἀπελπιστικωτέραν τὴν κατάστασιν, διότι ὁ ἐκ 30 χιλιάδων πληθυσμὸς τῆς πόλεως σχεδὸν τετραπλασιάζεται μὲ τοὺς ἐξωθεν ἐρχομένους, οἱ ὁποῖοι ξεχύνονται ὡς πλάνητες ἡμίγυμνοι, καθὼς περιεγράψαμεν, εἰς τοὺς δρόμους μέχρι τῆς εἰς Μέκκαν ἀναχωρήσεώς των. Ἡ ὁδὸς Σουκὲλ-Κιμπήρ, ἡ ἐκ τοῦ Τελωνείου ἀρχομένη καὶ ἐξικνουμένη διὰ μέσου τῆς πόλεως μέχρις εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς χιλιομέτρου, εἶναι ἡ σπουδαιοτέρα τῆς συγκοινωνίας ἀρτηρία καὶ μοῦ ὑπενθυμίζει τὰ μπεζεστένια τῆς Σμύρνης, διότι εἶναι ἄνωθεν ἐστεγασμένη μὲ σανίδας καὶ εἰς αὐτὴν εὑρίσκονται τὰ μικροσκοπικὰ πρατήρια τῶν Ἀράβων ὡς καὶ τὰ πρωτότυπα καφφεῖά των. Τὴν ἐποχὴν ταύτην καθ' ἑκάστην στιγμὴν τῆς ἡμέρας τοιαύτη εἶναι ἡ πληθώρα τῶν διαβατικῶν προσκυνητῶν καὶ ἐντοπίων, ὥστε κυριολεκτικῶς δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἀνθρωποπλήμμυρα.

Τὰ εἰρημένα πρατήρια, ὀλίγον ὑψηλότερα τοῦ ἐδάφους, εἶναι μικροσκοπικὰ καὶ ἀρκετὰ νὰ περιλάβουν τὰς ὀλίγας πραγματείας τοῦ κατόχου καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν πωλητήν, ὁ ὁποῖος κάθεται ὀκλαδὸν εἰς τὸ πρόσθιον

μέρος, ἔχων πλησίον του πανύψηλον ναργιλὲν ἢ ἱερὸν βιβλίον καὶ διαπραγματεύεται μὲ τοὺς πελάτας του, ἔξωθεν ὑποχρεωτικῶς ἱσταμένους εἰς τὸν δρόμον. Καὶ ἐδῶ μὲν ὁ παντοιοπώλης μὲ τὰ ποικίλα γαργαλιστικὰ διὰ τοὺς ἰθαγενεῖς φαγώσιμα ἀπηύδησε νὰ ἀποδιώκῃ τὰ σμήνη τῶν μυιῶν (τὸ βασίλειον τῶν μυιῶν εὑρίσκεται ἐν Τζέδδᾳ) ἐκεῖ δὲ ἰθαγενὴς ζαχαροπλάστης μὲ γυμνοὺς τοὺς βραχίονας κατασκευάζει χαλβᾶν ἢ λουκουμάδες καὶ ἡ κνίσσα τῶν λαδερῶν συστατικῶν μεθύσκει τοὺς παρελαύνοντας, παρέκει νωχελῶς καπνίζων γενειοφόρος ἐπιδεικνύει τὰς πολυειδεῖς αὐτοῦ χάνδρας, πιπάκια, κοράλινα ἀντικείμενα, καπνοσύριγγας ἐκ γιουσσούρ, ὅπερ εἶνε ἕν, ἴσως τὸ μόνον προϊὸν τῆς Τζέδδας κλπ. Ἄλλοι ἐκθέτουν τὰ ἐρυθρά, κίτρινα, κυανᾶ, πράσινα, μεταξωτὰ καὶ ἄλλα ὑφάσματα, τὰ πολύχρωμα μεγάλα κινεζικὰ μανδήλια, ἅτινα χρησιμοποιοῦνται ὡς σαρίκια, διάφορα τσεμπέρια καὶ καμπανιὰ ἢ πολυειδεῖς χρωματιστοὺς μανδύας· ἀλλαχοῦ βρωμεροὶ κουρεῖς ἀκουσίως των διευθύνοντες μικροβιολογικὰ ἐργαστήρια!!! ἔχουν ἐπὶ τῶν γονάτων τὰς κεφαλὰς τῶν φιλοκάλων πελατῶν των, καὶ διὰ ξυραφίων ἐντοπίου ἴσως κατασκευῆς... θερίζουν τὰς τρίχας τῶν κροτάφων ἢ τῆς κορυφῆς ἢ ὁλοκλήρου τῆς κεφαλῆς ἢ καὶ τοῦ μύστακος ἕτεροι δὲ ἀναμένοντες, πελάται προσπαθοῦν αὐταρέσκως ν' ἀνακαλύψουν εἰς τὸν ὑπάρχοντα γηραιὸν καὶ μυγιοφτυσμένον καθρέπτην ὁμοίωμα τῶν φυσιογνωμιῶν των.

(Εἰς τὸ προσεχές: Ἄγνωστοι σελίδες ἀπὸ τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν Μωαμεθανῶν).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΙΦ

Ἐλάβομεν καὶ δημοσιεύομεν τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν:

Κύριε Διευθυντὰ τοῦ „Παντογνώστου"

Εἰς τὸ φύλλον τῆς 1ης Αὐγούστου ἐ. ἔ., ἐδιάβασα πραγματείαν τοῦ κ. Ἀγγέλου Δόξα «Περὶ τοῦ φρουρίου τοῦ Ἴφ». Ὁ κ. Δόξας γράφει περὶ τῶν ἐν αὐτῷ φυλακισθέντων Γάλλων. Ἀλλὰ δὲν φρονεῖτε, ὅτι ἡ πραγματεία θὰ συνεπληροῦτο, ἐὰν ἔγραφε καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ φυλακισθέντων Ἑλλήνων; Διότι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ φρουρίῳ ἐφυλακίσθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1916 πλείονες τῶν 1000 Ἑλλήνων.

«Τὸ Φρούριον Ἴφ καὶ ἡ Ἑλλὰς»

Τὴν πρωΐαν τῆς 16ης Νοεμβρίου ὁ ἀρχιφύλαξ τοῦ ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ παλαιοῦ λιμένος Μασσαλίας φρουρίου «Ἅγιος Νικόλαος» ἐκάλεσε τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ ἐκείνῳ ἐγκλείστους Ἕλληνας ἀνερχομένους κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἡμέραν εἰς 80 καὶ ἐπεβίβασεν αὐτοὺς εἰς ἓν πλοιάριον ὅπου ἐξῆλθε τοῦ λιμένος τῆς Μασσαλίας. Μετὰ πλοῦν ὀπωσοῦν τρικυμιώδη, οἱ κρατούμενοι ἔφθασαν εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἴφ, ἀπεβίβασαν ἐκ τοῦ πλοιαρίου ἕκαστος ἀνὰ μίαν στρωμνὴν καὶ μίαν στρατιωτικὴν κουβέρταν καὶ φθάσαντες πρὸ τῆς σιδηρᾶς ἐξωτερικῆς θύρας τοῦ φρουρίου ἀνέμενον νὰ ἀνοίξῃ αὐτὴ ἀναγινώσκοντες τὴν ἐπὶ τῆς θύρας ἐπιγραφήν, ἥτις ἀνέγραφεν ὅτι τὸ φρούριον τοῦτο ἐπονομάζεται «Βαστίλλη τῆς Μεσημβρίας». Κεκλεισμένον ἐπὶ τόσα ἔτη, ἤνοιξε τότε τὸ πρῶτον νὰ δεχθῇ εἰς τὰ θανατηφόρα κελλία του Ἕλληνας μόνον.

Τὰ ἐννέα κελλία τοῦ πρώτου πατώματος ἠνοίγησαν καὶ οἱ κρατούμενοι φέροντες τὴν στρωμνὴν καὶ τὴν κουβέρταν ἕκαστος ἐτοποθετήθησαν ἐντὸς αὐτῶν παρὰ τῶν φυλάκων. Ἕκαστον κελλίον ἐφωτίζετο διὰ σιδηροφράκτου ὀπῆς ἀνοιγείσης ἐπὶ τοῦ βλέποντος πρὸς τὴν πετρίνην σκάλαν τοίχου, καὶ διὰ τοῦ ἀμυδροῦ της φωτὸς δὲν ἠδύναντο νὰ διακρίνουν ἀλλήλους οἱ ἔγκλειστοι. Ἐπὶ τοῦ πετρίνου δαπέδου ἐναπέθεσαν τὸ στρῶμα καὶ ἐκοιμῶντο μετὰ σαυρῶν καὶ ποντικῶν, ἐνῷ δι' ὀπῆς ἠνεωγμένης ἐπὶ τῆς στέγης εἰσήρχετο ἡ βροχὴ καὶ τὸ κρύο. Εἰς τὸ εὐρυχωρότερον κελλίον, τὸ τρίτον τοῦ πατώματος τούτου, ἔνθα εἶχε ἄλλοτε φυλακισθῆ «ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν σιδερένια μάσκα», ἐνεκλείσθησαν 17 ἐκ τῶν ἀνωτέρω Ἑλλήνων ἐγχαράξαντες ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοίχου τοῦ κελλίου τὰ ὀνόματά των. Εἰς τὸ 5ον κελλίον, ἔνθα εἶχε φυλακισθῆ ὁ Μιραμπώ, ἐνεκλείσθησαν 11, τὸ ἔνατον κελλὶ τῶν καταδικασθέντων εἰς θάνατον ἔχει σχῆμα στρογγύλον, εἶνε δὲ τοσοῦτον στενὸν, ὥστε δὲν δύναταί τις εὐκόλως νὰ σταθῇ, φέρει δὲ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν· «Ἐνταῦθα ἀκτὶς φωτὸς δὲν εἰσέρχεται, ἐνεκλείοντο οἱ καταδικασθέντες εἰς θάνατον. Ἀνέμενον τὴν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς των ἔξοδον, διὰ νὰ ἴδωσι φῶς»· εἰς τοῦτο ἐνεκλείσθη ἐπὶ 24 ὥρας ὁ ἐκ Κεφαλληνίας κ. Χ. Θ.— Καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα εἰσήγοντο εἰς τὸ φρούριον τοῦτο περὶ τοὺς 100 Ἕλληνες. Παρέμειναν δὲ 1-1)2 μῆνας, μεθὸ μετεφέροντο εἰς ἄλλας φυλακὰς.— Ἅμα τῇ παύσει μεταφορᾶς Ἑλλήνων, ἐκλείσθησαν πάλιν αἱ πύλαι τοῦ φρουρίου.

Κ. Π.

ΓΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ

ΟΧΙ ΔΥΟ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΥΟ ΣΤΑΘΜΑ. — Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐν' ᾧ ἠύξησεν ἐπαρκῶς τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων της καὶ πρόκειται ἤδη νὰ προβῇ εἰς νέας αὐξήσεις καὶ ἀκόμη ὑπεσχέθη πρὸς αὐτοὺς ὅτι τὸν προσεχῆ Ἰανουάριον οἱ μισθοὶ των θὰ εἶναι κατ' ἐξαίρεσιν ἱκανοποιητικοί, ἐξ ἄλλου ἀφήνει τοὺς παλαιμάχους τοῦ νῦν μεγαλείου της, τοὺς συνταξιούχους, ἐκτὸς τῆς στοργικῆς παρεμβολῆς.

Ἀναμφιβόλως τὰ δίκαια παράπονα τῶν συνταξιούχων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης δὲν θὰ ἔφθασαν εἰς τὴν ἀκοὴν τοῦ κ. Διομήδη, διότι ἄλλως οὐδὲν παράπονον θὰ ἠκούετο, δεδομένου ὅτι ὁ κ. Διοικητὴς, ἀφ' ἧς ἀνέλαβε τὴν Τράπεζαν δεικνύει ἐξαιρετικὸν πράγματι ἐνδιαφέρον διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ὑπαλλήλων του.

Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι πολὺ ταχέως ὁ κ. Διομήδης θὰ

ἄρῃ τὴν ὑφισταμένην τεραστίαν διαφορὰν μεταξὺ συντάξεων καὶ μισθῶν, καὶ θ' ἀξιώσῃ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν του ἀμέσως νὰ τοῦ ὑποβάλῃ τοὺς συγκριτικοὺς πίνακας, τοὺς ὁποίους ἅμα θὰ ἴδῃ ὁ κ. Διομήδης, ἀσφαλῶς θὰ ἐξαναστῇ κατὰ τῆς προσγινομένης ἀδικίας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι καὶ ἀνεπανόρθωτος.

Καὶ χωρὶς νὰ κοπιάσῃ ὁ κ. Διομήδης τὸν πληροφοῦμεν π. χ. ὅτι ἡ οἰκογένεια ἀποθανόντος διευθυντοῦ ὑποκαταστήματος λαμβάνει σύνταξιν 1)4 τοῦ σημερινοῦ μισθοῦ τοῦ τελευταίου κλητῆρος τῆς Τραπέζης.

Τὸ Δημόσιον παρὰ τὰ οἰκτρὰ οἰκονομικά του ηὔξησεν ἐπαρκῶς τὰς συντάξεις, ἡ Τράπεζα ἡ ὁποία εὐημερεῖ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς βάρος τοῦ πτωχοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου διατὶ ἐφαρμόζει δύο μέτρα καὶ δύο σταθμὰ λέγουσα τρόπον τινα: «Κύριοι νῦν ὑπάλληλοί μου, ἐπειδὴ φοβοῦμαι τὴν ἀπεργίαν, σᾶς αὐξάνω τοὺς μισθούς! Κύριοι συνταξιοῦχοι, ἐπειδὴ πλέον δὲν σᾶς ἔχω ἀνάγκην, πεθάνετε τῆς πείνης!».

Ὦμορφο, μὰ τὴν ἀλήθεια!

ΞΕΝΟΜΑΝΙΑΙ. — Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὰς Ἀθήνας καὶ περιερχόμενος τὰς κεντρικὰς αὐτῆς ἀρτηρίας ἵσταται καὶ ἀπορεῖ ἐρωτῶν. «Ποῦ εὑρίσκομαι;»

Ἡ ψυχή, τὸ κέντρον τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος, εἶναι γεμάτη μὲ ἐπιγραφὰς καταστημάτων τελείως ξενογλώσσους. Διαβάσετε: Σουπρέμ, Ντελίς, Καπρίς, Περφέκτ, Μπιζοῦ, Σπλέντιντ, Ἰντεάλ, Λούξ. Ἔντεν, Σαντράλ, Σινέ Μοντιὰλ κλπ. κλπ. Καὶ ξαίρετε ποῖον εἶναι πάλιν τὸ τελευταῖον τοῦτο, τὸ «Σινέ Μοντιάλ;» Τὸ πρώην ἑλληνικώτατον «Πανελλήνιον». Ἀλλὰ ἦτο τόσον πρόστυχον μὲ ἑλληνικὸν ὄνομα!...

Κατηντήσαμεν λοιπὸν ξενοπαροικία, Γαλλοπαροικία, δουλοπαροικία καὶ ὅ,τι θέλετε ἄλλο. Γιατὶ ὄχι; ὅταν ἡ ψυχή μας ἔπαυσε νὰ εἶναι ἑλληνική, θὰ ὀνομαζώμεθα Ἕλληνες μόνον μὲ τὰς ἑλληνικὰς ἐπιγραφάς μας; Διατὶ νὰ μὴ γίνωμεν...εὐγενέστεροι, περιβαλλόμενοι μὲ τὴν ξένην γλωσσικὴν τοὐλάχιστον αἴγλην; Δὲν ντρεπόμαστε λιγάκι!

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ. — Τὸν παρελθόντα μῆνα ἱδρύθη ἐν Ἀθήναις ὁ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπωνυμίαν σύνδεσμος, μὲ σκοπὸν τὴν ἐξυπηρέτησιν παντὸς ἐπιστημονικοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ τῆς Ἑλληνίδος συμφέροντος καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς προόδου τοῦ γυναικείου φύλου πρὸς προστασίαν καὶ ὑπεράσπισιν αὐτοῦ εἰς πάντα κλάδον τῆς ἐργαζομένης γυναικός.

Ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐξ ὅλων τῶν μέχρι σήμερον ἱδρυθέντων γυναικείων σωματείων τὸ χρησιμώτερον καὶ πρακτικώτερον εἶναι τὸ ἄρτι ἱδρυθέν, δυνάμενον ἀσφαλῶς μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν θέλησιν ποῦ διακρίνουν τὴν γυναῖκα, νὰ καταστῇ ἓν στήριγμα τῆς Ἑλληνίδος Ἐπιστήμονος.

Ὑπῆρξε τόσον καταφανὴς ἡ ἔλλειψις ἑνὸς τοιούτου σωματείου, ὥστε ἅμα τῇ ἱδρύσει του ἐνεγράφησαν ἀμέσως 160 μέλη, τὰ ὁποῖα μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ἐργάζονται ὑπὲρ τοῦ Συνδέσμου καὶ τοῦ σκοποῦ του.

Τὸ ἐκλεγὲν πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὰς Δας Μαρίαν Δ. Φλαμπουριάρη, διπλωματοῦχον τῆς Νομικῆς, ὡς πρόεδρον, καὶ Ἰσμήνην Περράκη, ἰατρὸν, Κ. Πετρουντζῆ, διπλωματοῦχον Νομικῆς, Ε. Σακελλαρίου, καθηγήτριαν Φυσικῶν, Κ. Κ. Καρύδη, φαρμακοποιόν, Ε. Κανελλοπούλου, μηχανικόν, Θηρεσίαν Σερβετᾶ, καθηγήτριαν Μαθηματικῶν, Ε. Κιοσσὲ, Μ. Μπότση, φαρμακοποιοὺς Ε. Δουκάκη, διπλωματοῦχον Φιλοσοφικῆς καὶ Μ. Λεούση, ὀδοντοϊατρόν, ὡς μελῶν.

Ὁ «Παντογνώστης» ἐπιθυμῶν νὰ ἐνισχύσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν πρόοδον τοῦ ὠφελίμου τούτου Συνδέσμου εὐχαρίστως διαθέτει τὰς στήλας του εἰς τὰ μέλη αὐτοῦ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ του, μέχρις ὅτου ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνίδων Ἐπιστημόνων ἀποκτήσῃ ἴδιον δημοσιογραφικὸν ὄργανον, ὅπερ ἀναμφισβητήτως κάλλιον θὰ ἐπιδιώξῃ τὰ συμφέροντα τοῦ Συνδέσμου καὶ τῶν μελῶν κατ' ἰδίαν.

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ Δδος ΚΟΜΠΟΘΕΚΡΑ. — Ἡ γλυκύφωνος συμπολῖτις δεσποινὶς Ἀνθούλα Κομποθέκρα, ἡ δραματικὴ ὑψίφωνος τοῦ Ἐθνικοῦ Ὠδείου τῶν Παρισίων, περὶ ἧς τόση προηγήθη φήμη καὶ δι' ἣν καὶ ἄλλοτε ἐγράψαμεν, δίδει ἐν τῷ «Θεάτρῳ Ὀλύμπια» τῇ 25 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. συναυλίαν (Récital). Τὸ πρόγραμμα πλουσιώτατον, ἐκ τεμαχίων δυσκολωτάτων, τῶν Χένδελ, Φράγκ,

Ἡ δραματικὴ ὑψίφωνος
Δνὶς ΑΝΘΟΥΛΑ ΚΟΜΠΟΘΕΚΡΑ

Μασκάνι, Πουτσίνι καὶ Γκουνὼ καὶ τῶν Ἑλλήνων Καλομοίρη, Λαυράγκα καὶ Σακελλαρίδη, θέλει ἀναδείξει ὅλην τὴν δύναμιν καὶ τὴν τέχνην τῆς καλλιτέχνιδος, τῆς ὁποίας τὸ φωνητικὸν τάλαντον εἶναι ὁμολογουμένως ἐκ τῶν σπανιωτάτων, εὐφήμως γνωστὸν καὶ ἐν Παρισίοις. Ἡ συγκέντρωσις κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος συναυλίαν προμηνύεται πανηγυρική.

ΚΑΙ ΟΛΓΑ ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΟΥ.—Εἶνε ἀληθὲς ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, παρ' ἡμῖν τοὐλάχιστον, ὅλος ὁ Τύπος, καθημερινὸς καὶ περιοδικός, ἔπαυσε πλέον νὰ γράφῃ περὶ τῆς θεϊκῆς προσωπικότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν γένει περὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἀρκεῖται δὲ μόνον κατὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Μ. Ἑβδομάδα νὰ δημοσιεύῃ εἰκόνας τινας ἀξιοθρηνήτου καλαισθησίας μὲ ὀλίγας τινὰς λέξεις «νεοσσῶν» λογογράφων. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ, τῇ ἀληθείᾳ, μᾶς προκαλεῖ τὴν ὀδυνηροτέραν ἐντύπωσιν, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ τὰ εἰδικὰ θρησκευτικὰ περιοδικὰ δὲν χάνουν τὸν καιρόν τους διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν θρησκείαν του, παρὰ μόνον δημοσιεύουν τὰς ἐπὶ πληρωμῇ προκηρύξεις δημοπρασιῶν τῶν διαφόρων Ἡγουμενοσυμβουλίων!

Ὁ «Παντογνώστης» ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του νὰ τηρῇ ἐνήμερον τὸ ἐκλεκτὸν ἀναγνωστικόν κοινόν του ἐφ' ὅλων ἐν γένει τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἀλλαχοῦ προκαλοῦν θόρυβον καὶ πολυχρονίους συζητήσεις καὶ μάλιστα ὅταν τὰ ζητήματα ταῦτα περιστρέφονται περὶ τὸν Χριστόν, τὸ ὕψιστον τοῦτο θεϊκὸν ἢ φιλοσοφικόν, ἄν θέλετε, πρόσωπον, ἀναγγέλει μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως ὅτι λίαν προσεχῶς θ' ἀρχίσῃ τὴν δημοσίευσιν τῆς περισπουδάστου μελέτης τοῦ διασήμου Ἐλβετοῦ συγγραφέως Frédéric Godet ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ Ἰησοῦς Χριστός», ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ μυστηριώδης προσωπικότης τοῦ Χριστοῦ προβάλλει ἀπὸ τῶν Εὐαγγελίων μὲ τὸν οὐράνιον αὐτῆς φωτοστέφανον, πλήρης γοητείας καὶ χάριτος.

Ὁ Codet ἀπηλλαγμένος τῶν κακοδοξιῶν τοῦ Ρενὰν λογίζεται σήμερον οὐ μόνον ὡς πρώτης γραμμῆς στυλίστ, ἀλλὰ καὶ ὡς εἷς τῶν μεγίστων ὀρθῶς περὶ τὴν πίστην ἐχόντων θεολόγων τοῦ κόσμου.

Τὴν μετάφρασιν τοῦ ἔργου εὐγενῶς προσεφέρθη νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸν «Παντογνώστην» ὁ κ. Κωνστ. Μεταλληνός, Διδάκτωρ τῶν Μαθηματικῶν καὶ Τμηματάρχης τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μεταφραστοῦ, ὁ ὁποῖος κατ' ἰδίαν ἐμπεριστατωμένως ἔχει μελετήσει ὁλόκληρον τὸ φιλοσοφικὸν οἰκοδόμημα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ ὅσα περὶ ταύτης ἐγράφησαν παρ' Ἑλλήνων καὶ ξένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συγγραφέων, μᾶς ὑπόσχεται ὅτι ἡ μετάφρασις ἔχει καθαρῶς φιλολογικὸν χαρακτῆρα.

Ὅλοι λοιπὸν πρέπει νὰ μάθετε ἀπὸ τὸν ἔξοχον ἄνδρα κ. Godet διὰ τοῦ κ. Μεταλληνοῦ τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Χριστοῦ.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΜΑΣ.—Πληροφοροῦμεν πάντας τοὺς φιλαγνώστας ὅτι τὰ βιβλία ἐκδόσεως «Παντογνώστου» πωλοῦνται ἀνεξαιρέτως εἰς ὅλα τὰ ἐν Ἀθήναις βιβλιοπωλεῖα παρὰ τῶν ὁποίων δύνανται νὰ τὰ προμηθεύωνται. Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δυστυχῶς δὲν κατηρτίσθη μέχρι σήμερον πλῆρες δίκτυον ἀντιπροσώπων, μόλις δὲ συμπληρώσωμεν αὐτὸ ἀμέσως θέλομεν ἀναγγείλει τούτους. Μέχρις ὅμως τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ δικτύου δύνανται νὰ ζητῶσι τὰ βιβλία μας εἴτε παρὰ τῶν ἐν Ἀθήναις βιβλιοπωλείων, εἴτε καὶ παρ' ἡμῶν μὲ μικρὰν ἐπιβάρυνσιν (10 ο/ο ἐπὶ τῆς ἀξίας ἑκάστου βιβλίου) διὰ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

Ὡσαύτως εἰς τὴν διάθεσιν τῶν φιλαναγνωστῶν τίθεμεν καὶ τοὺς ὀλίγους ἐναπομείναντας τόμους τοῦ Α! ἔτους (1922) ἀντὶ δρ. 50 ἕκαστον διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ 55 διὰ τὰς ἐπαρχίας. Οἱ τόμοι οὗτοι εἶναι δεμένοι ἐκ πανίου μὲ χρυσᾶ γράμματα καὶ στερεώτατοι.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΟΥ,,

"ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ" 1821—1921

ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

47) Γρηγόριος Γεωργᾶτσος, Ταμιακὸς Γραμματεὺς Α! τάξεως—Δράμα.

48) Κωνστ. Σ. Κατζέλας, Δημοδιδάσκαλος—Μῶλος (Λοκρίδος).

49) Ἀπόστολος Κερατίδης, Δημόσιος Εἰσπράκτωρ—Δράμα.

50) Ἰωάννης Φωκίτης, Καθηγητὴς Γυμνασίου—Ἀθῆναι.

Ἐλλείψει χώρου τὰς λοιπὰς ἐγγραφὰς θ' ἀναγγείλωμεν εἰς τὸ προσεχές.

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ὁ κ. Ἰωάννης Φούκας καὶ ἡ Δις Λίτσα Μέγα ἠρραβωνίσθησαν τῇ 14 Σεπτεμβρίου ἐν Λεβαδείᾳ.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΜΕΓΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ.—Λίαν προσεχῶς ἐκδίδεται εἰς μέγα σχῆμα εἰκονογραφημένον Λεύκωμα περὶ τῶν Τηνίων καλλιτεχνῶν τοῦ ὁποίου τὴν σύνταξιν ἀνέλαβεν ὁ διευθυντὴς τῆς «Πινακοθήκης» κ. Δ. Ι. Καλογερόπουλος. Θ' ἀποτελεσθῇ ἐκ τευχῶν αὐτοτελῶν μὲ πλήρη βιογραφίαν, κριτικὰς μελέτας, ἀνέκδοτα καὶ εἰκόνας τῶν κυριωτέρων ἔργων των. Τὸ πρῶτον τεῦχος θ' ἀφιερωθῇ εἰς τὸν Ν. Γύζην. Τὰ ἑπόμενα θὰ περιλάβουν τὸν ζωγράφον Λύτραν καὶ τοὺς γλύπτας ἀδελφοὺς Φυτάλη, Φιλιππότην, Βιτάλην, Σῶχον, Βιτσάρην καὶ Χαλεπᾶν. Τὸ ἀναγγελόμενον ἔργον θὰ πληρώσῃ μίαν αἰσθητὴν ἔλλειψιν διότι πρώτην φορὰν ἐκδίδονται πλήρεις μικρογραφίαι. Διὰ τοῦ Λευκώματος γίνονται γνωστοὶ οἱ καλλιτέχναι μας οἱ ὁποῖοι ἂν καὶ ἐπιφανεῖς δὲν ἐμελετήθησαν ἐπαρκῶς. Τὸ Λεύκωμα θὰ καταστῇ κόσμημα ἀπαραίτητον πάσης βιβλιοθήκης καὶ κομψῆς αἰθούσης.

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΓΑΠΗΣ, ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ δημοσιογράφου καὶ λογίου κ. Μίνωος Κ. Ἀνδρουλιδάκη ἐκδίδεται προσεχῶς εἰς κομψὸν καὶ πολυσέλιδον τόμον. Ἡ τιμὴ τοῦ ἔργου ὡρίσθη εἰς δρ. 20.—διὰ συνήθη ἔκδοσιν καὶ δρ. 50.—δι' ἔκδοσιν ἐπὶ πολυτελοῦς χάρτου καὶ μὲ θαυμάσιον δέσιμον. Ὁ συγγραφεὺς δέχεται ἀπὸ τοῦδε ἐγγραφὰς συνδρομητῶν. Τὰ ἐμβάσματα καὶ αἱ ἐπιστολαὶ ἀπευθύνονται εἰς τὸν ἴδιον εἰς τὴν ὁδὸν Ἀλίτσης ἀριθ. 17.—Ἀθήνας.—

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΦΙΛΟΔΑΣΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ, ἐλήφθη εἰς τὰ Γραφεῖά μας καὶ λίαν προσεχῶς θὰ γράψωμεν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑνώσεως ταύτης.

ΤΑ ΣΑΤΥΡΙΚΑ ΜΑΣ ΥΠΟ "VESPER"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΛΛΗΝ. ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΥ

Ψυχρὸς κι' ἀνάποδος καιρός.
Κι' ἂν βρέξει, θἄναι βροχερός.
Τὸ θέρος θἄναι καυτερὸς
καὶ τὸ χειμῶνα σουβλερός.

—

Νερὰ στὰ Φάληρα πολλά.
Βοῦρκοι στὸν κάθε μαχαλᾶ
Καὶ τρικυμία, τραλαλά,
στῶν ἀστρονόμων τὰ μυαλά.

—

Κάθε ταμεῖο ἔχει γενεῖ
ἰφ! θάλασσα παντοτεινή.
Καὶ μένει μοναχὰ στεγνὴ
τοῦ Πάτση δὰ ἡ Δεξαμενή.

—

Ἂν ἀκουστεῖ μπουμπουνιτό,
βροντῆς δὲ θἄνε βογγητό.
Βαρύγλυκο θὲ νἄνε αὐτὸ
ῥωμιῶν Λαπλὰς ῥουχαλητό.

ΣΤΡΟΥΓΚΕΣ

Κάθε στρούγκα ἔχει γενεῖ
Σινεμὰ κ' ἐφέτος—ῥόϊδο—,
κόσμε θεονήστικε.
Κ' ἕνα τίτλον εὐγενῆ,
νὰ σὲ γδέρνει σὰν κορόϊδο.
πῆρε καὶ στολίστηκε.
Καὶ στὴν κάθε στρούγκαν
παίζει ὁ Τζέκυ Κούγκαν.

—

Ἀ! σ' αὐτὰ τὰ Σινεμά,
ὅταν σκοτεινιάζει
τί χαϊδολογήματα!
Ποὺ καὶ ποὺ φιλάκια «Μά...»
στεναγμὸς καὶ νάζι
καὶ τσιμπολογήματα.
Καὶ στὸ τσίμπα—φίλει
βοηθοῦν κ' οἱ ψύλλοι.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Σ' εἶπανε Καρυάτιδα,
μὰ μὲ κοντὴ τὴ φούστα.
Μπορεῖ· δὲν ἔχω ἀντίρρηση·
ἄλλως τε αὐτὰ εἶναι γοῦστα.

Ἔχεις τὸ κάτι ἀρχαϊκὸ
—δὲν εἶναι κολακεία—,
πρὸ πάντων τῆς Ἀκρόπολης
....τὴν ἡλικία.

Ἀπὸ τὰ κέντρα ἡ Κάππα Πῖ
ἐξηφανίσθη πάλι.
Κι' ὁ κόσμος τώρα τί νὰ πεῖ
δὲν ξέρει κι' ἀμφιβάλλει.

Ἄλλοι εἶπαν «Ἡὐτοκτόνησε
μὲ τὴ σαΐτα τοῦ Ἔρωτος
γιατὶ ἕνας, ποὺ τῆς ἔγραφε,
παρέμενε ἀφανέρωτος,,.

Ἄλλοι εἶπαν πὼς ἀπήγαγε
τὸ ἑτερόν της ἥμισυ
κι' ἄλλοι πὼς κρύφτηκε, γιατὶ
τῆς ἔβαλαν... διατίμηση.

ΧΟΡΟΜΑΝΙΑ

Ἐφέτος θἄχουμε πολλοὺς χοροὺς καὶ πάλι
καὶ κάθε τόσο θἄναι τέλειο Καρναβάλι.
Πόδια, μυαλά, βερτὶζ—ὄνομα, πρᾶμα—
κι' ὁ καβαλλιέρος θὰ πατάει πάντα τὴ ντάμα·
κι' αὐτὴ θὰ κλαίει καὶ θὰ στριγγλίζει ἂν θὲς ἀκόμη,
μ' αὐτὸς δὲ θὰ τῆς λέγει οὔτε συγγνώμη.

Θὰ διοργανώσουνε χορὸ κ' οἱ νεροκράτες
κ' ἐκεῖνοι ποὺ πουλοῦσαν πρὶν γραβάτες
κι' ὅσοι πουλοῦν πετσένιες ζῶνες μὲ κουμπί.
Θὰ διοργανώσουνε χορὸ οἱ νεκροπομποὶ
κι' ἀκόμη οἱ καλογέροι τῆς Πεντέλης,
κι' ὁ Πλάτων ὁ κλεινός, ὁ Ἀριστοτέλης
ὅπου δουλειὰ δὲν ἔχουνε καμία
κι' ἀπόξω χάσκουνε στὴν ἄδεια Ἀκαδημία.

Χορὸ θὰ διοργανώσουν κ' οἱ καφάλαοι
καὶ τῆς Βουλῆς οἱ ῥήτορες, ποὺ εἶν' ἄλαλοι
τῶν χασιποτῶν μαζὶ ἡ παρέα
κ' ἐκεῖος ὁ ψάλτης τοῦ Ἅγιου Σιδερέα.

Νερὸ θὰ βγάλουν τὰ πόδια στὸ χορό,
ὅσα ἔχουν νὰ πλυθοῦν τόσον καιρό.
Κ' οἱ χορευτὲς θὰ πάθουν κήλη ἀπὸ τὸ πήδημα
καὶ θ' ἀποβάλουν μερικὲς—ὤ, παντὸν—δίδυμα.
Μὰ τί σημαίνουν δλ' αὐτά; Καὶ πῶς; Καὶ τί;
Χορὸς μονάχα. Κι' ὁ χορὸς καλὰ κρατεῖ.
Κι' ὅποιος διψᾶ σαμπάνια, ὅποιος πεινᾶ,
θὰ τρέχει στοὺς μπουφέδες, μιὰ καὶ δύο,
ὅπου θὰ βρίσκει πλούσιο κυκιλεῖο,
μὰ καί, κηλεπιδέσμους Προμπονᾶ.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ — ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΙΣ "ΣΤΙΓΜΕΣ,,

ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Πίσω ἀπ' τὸν τοῖχο τὸν ψηλὸ μόν' ἡ μαυροκορ-
[φή σου
σαλεύει, σὰν τὸ δάχτυλο τῆς Εἱμαρμένης,
κ'εἶναι σημάδι, ὑποταγῆς βαριᾶς καὶ βαρεμένης
τὸ σάλεμά της ποὺ δὲ λέει στὸν ἄνεμο : λυπήσου,

Ὦ κυπαρίσσι, ἡ μοῖρα σου δὲ μὲ τρομάζει ἐμένα.
Βαθιὰ τὰ μάτια μου κοιτᾶν ὀνειρεμένα
καὶ νοιάζουμε — καημέ, κ' ἐμὲ στὴν ἴδια ἔγνοια
[κλεῖσε —
πίσω ἀπ' τὸν τοῖχο τὸν ψηλὸ μονάχο κ' ἔρμο ὅτ'
[εἶσαι.

ΛΙΤΑΝΕΙΑ

Τὸ χέρι, νὰ τὸ χέρι μου: φωτομαργαριτάρια
νὰ μοῦ γιομίσεις τὴν φουχτιά, ὦ φεγγάρι.
θὰ βγοῦν ὅλα τὰ Πνέματα, τοῦ κάτου κόσμου
[χνάρια
δικά, βοηθά, καλόβολα (μεγάλη τους ἡ χάρη)
καὶ θἄρθουν νἀπιθώσουνε τὰ ἰσκιόσαρκά τους
[χείλια,
τὰ διψασμένα γιὰ τὸ ἐγκόσμιο φῶς,
σὰν πεταλοῦδες ποὺ τραβᾶει νὰ πιοῦν ἀπὸ καντήλια
λιγάκι φέγγος, ἕνας ἔρωτας θρησκευτικός.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΖΩΗ

Ὁ Πέτρος κοίταξε τὸν πατέρα του δίχως νὰ μιλήσει. Εἶχε τὰ χέρια στὶς τσέπες τοῦ κακοραμένου σακακιοῦ του — δύο φορὲς μόνο ἔφκιασε τὴ μελανιὰ γραβάτα του — καὶ φαινόταν χλωμός.

— Ἄκουσε τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας του, ξανά, ἀλλάζοντας τὸν τόνο τῆς φωνῆς του. Ἂν εἶχα λεφτὰ διαθέσιμα δὲ θὰ μποροῦσα νὰ σοῦ ἀρνηθῶ τὴ σπουδή. Δὲν ἔχω ὅμως κι' αὐτὸ τὸ ξαίρεις. Ἔπειτα δὲ θὰ σοῦ χρειαστοῦνε περισσότερα γράμματα. Τώρα ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ κάποιον γιὰ τὴ δουλιά μου.. Ξένους δὲ θέλω.

— Δὲν μπορῶ νὰ μείνω ἐδῶ, εἶπε ξερὰ σὰν τελείωσε ὁ πατέρας του, ὁ Πέτρος.

— Αὐτὸ εἶναι ἕνας λόγος, ἀπάντησεν ἀργὰ ἐκεῖνος.

— Δὲν εἶναι λόγος εἶνε ἀπόφαση.

— Ἀπόφαση ποιανοῦ;

— Δική μου. Δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ καταστρέψεις τὸ μέλλον, πρόστεσε καὶ τὰ μάγουλά του φλογιστήκανε, ἐνῷ ἔπερνε στάση ἀπειλητική. Τότε ὁ πατέρας του σήκωσε τὸ χέρι καὶ τὸν χτύπησε στὸ πρόσωπο.

— Νά....

Ὁ Πέτρος ξεφώνησεν, ἐνῷ ὁ πατέρας του βγῆκεν ἀπὸ τὴν πόρτα ἐμποδίζοντας τὴ γυναῖκα του νὰ μπεῖ, ποὺ ἔτρεξε τρομαγμένη.

— Ἀπόφαση τοῦ κυρίου... ἀπόφαση γιὰ τὸ μέλλον του, μουρμούρισε.

Ὁ Πέτρος ἔμεινε νηστικὸς ἐκεῖνο τὸ μεσημέρι. Ἡ ἀπόφαση του δυνάμωσε περισσότερο, ἔπειτα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ πατέρα του. Φεύγοντας κυνηγημένος ἀπὸ τὸ σπίτι του, πῆρε τὸ δρόμο τῶν χωραφιῶν. Περπάτησε πολλὴν ὥρα. Εἶχε ἀφήσει τὰ τελευταῖα χαμόσπιτα πιὰ πίσω του, ὅταν ἔφτασε στὶς γραμμὲς τοῦ σιδηροδρόμου. Στάθηκε σὰ νὰ συνερχόταν τώρα μόλις. Ἔνιωσε τὰ πόδια του κουρασμένα, τὸ κορμί του βαρύ. Στὸ ἀντικρυνὸ βουνὸ τὰ σύγνεφα εἶτανε πυκνότερα καὶ κάθε τόσο οἱ φωτινὲς ἁλυσσίδες τῆς ἀστραπῆς τὰ φωτίζανε. Σὲ λίγο αἰσθάνθηκε ψιχάλες στὸ πρόσωπο. Στάθηκε κοιτάζοντας τὴ μακρυὰ γραμμὴ τῶν κυπαρισιῶν, ποὺ ἔφτανε ὡς τὸ βουνὸ καὶ τὴν ἐκκλησία ποὺ ἄσπριζεν ἀνάμεσά της. Ἡ φαντασία του ἄναβε καθὼς ἔβλεπε τὶς γραμμὲς τοῦ τραίνου, ποὺ χανόνταν στὰ δένδρα καὶ φέρνανε στὴν πολιτεία, Τοῦ ῥχόταν νὰ φωνάξει δυνατά, νὰ χτυπηθεῖ στὴν ἀπελπισία του. Τὸ αἷμα του κόχλαζεν ἀπὸ τὴ δυνατὴ ἐπιθυμία νὰ ζήσει σὲ καινούργιους ὁρίζοντες. Εἶταν ἕνα ξέσπασμα πρώϊμης ἀντρείκιας δύναμης, ποὺ σώπαζε μέσα του τὴν κλαψιάρικη διάθεση καὶ τοῦ πλημμύριζεν, ἀπὸ πίστη στὸν ἑαυτό του.

— Θὰ μπορέσω νὰ φύγω καὶ δίχως τὴ θέληση του.. ἀλλὰ πῶς... Ἡ μητέρα δὲν ξαίρει τὶ τῆς γίνεται... κι' ἂν καταλαβαίνει τὸ κακό, ποὺ μοῦ κάνουνε... δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει. Τὶ νερουλοί, ποὺ εἶνε ὅλοι τους συλλογίστηκε... Νὰ ψοφήσουμε δῶ στὸ βρωμότοπο.

Κοίταξε γύρω του μὲ μανία σφίγγοντας τὰ χέρια. Ἔπειτα ἔσκυψε τὸ πρόσωπο καὶ σκεπτόταν. Μιὰ βουὴ ἐρχόταν ἀπόμακρα, ποὺ ὁλοένα πλησίαζε. Σὲ λίγο πέρασε τὸ τραῖνο ἀπὸ μπροστά του. Τὸ ἀκολούθησε, ὅσο ποὺ κρύφτηκε μέσα στὴ μακρυὰ γραμμὴ τῶν κυπαρισιῶν κι' ἔπειτα ἄκουγε τὸ βούϊσμά του σὰν μιὰ ἡδονικὴ ὑπόσχεση. Ἔφυγεν ἀπὸ κεῖ, ποὺ καθόταν.

Τὰ γυμνὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων πρασινίζανε. Πέρα ὁ κάμπος στρωνόταν ὁλοπράσινος, ὡς τ' ἀσάλευτα νερὰ τῆς λίμνης. Ὁ ἥλιος πρόβαλε μέσα ἀπὸ τὰ σύγνεφα, ποὺ ξεθωριασμένα ἄνοιξαν τὸ γαλάζιο φόντο.

Ὁ Πέτρος περπάταγε μέσα στὰ χωράφια μὲ τὸ πρόσωπο ἴσια ἀσάλευτο καὶ μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες τοῦ σακακιοῦ. Προσπαθοῦσε νὰ κάνει τὸ περπάτημά του πιὸ ἀργὸ — τοῦ φαινότανε ὅτι ἔτσι γινόταν μεγαλύτερος, ἀλλ' ἡ ταραγμένη σκέψη του τοῦ χτυποῦσε γρήγορα τὴν καρδιά, τὸν ἔκανε νὰ ξεχνάει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν κι' ἔτρεχε ἐνῷ τὰ χέρια του λίγυζαν στὶς τσέπες. Ὁ ἥλιος τὸν πλημμύρισεν ἀπὸ χαρούμενες σκέψεις.

— Θὰ μπορέσω νὰ φύγω καὶ δίχως τὴ θέληση του, συλλογίστηκε.

Κι' ὕστερ' ἀπὸ λίγο σὰ νὰ εἶχε μπροστά του τὸν πατέρα του μισοκλείνοντας τὰ μάτια καὶ γελώντας μέσα ἀπὸ τὸ μεγάλο στόμα του, ποὺ πάνω χνούδιζε τὸ μουστάκι, μουρμούρισε μὲ τὸν τόνον ἐκεῖνον τῆς πεποίθησης τὸν πρώϊμο γιὰ τὴν ἡλικία του καὶ μὲ ὅλην τὴν ἔνταση τῆς σκέψης του:

— Μμ... νὰ ἤξερες τὶ μοῦ κάνεις.

Ἔβγαλε τὸ μαθητικό του κασκέτο καὶ στάθηκε. Πλάϊ του ἦταν μιὰ ἀχεροκαλύβα, καὶ μπροστά της δυὸ μεγάλοι λάκοι ἀσβέστη. Αἰσθάνθηκε πεῖνα δυνατή.

Ἄμα ἔφτασε στὴ λίμνη τὸν χτύπησεν ἡ βαρειὰ ἐκείνη μυρωδιά της καὶ πλῆθος ἀπὸ μικρὰ ἔντομα, ποὺ βουΐζανε στὶς καλαμιές. Κοίταξε τὴ θολὴ ἔχτασή της, σὰ νὰ τὸν ἔφερνεν ἔτσι στὴ μακρυνὴ πολιτεία. Μὰ ἐπειδὴ ὑπότταξε τὴ σκέψη του στὸ παρόν, κι' εἶχε γερὴ θέληση πάνω σ' αὐτό, περπάτησε γρήγορα, βασανίζοντας τὸ μυαλό του νὰ βρεῖ μιὰ λύση.... Πόσην ὥρα κάθησε στὶς καλαμιὲς δὲν ἔνιωσε, ὅταν σηκώθηκεν ὅμως εἶταν περισσότερο κουρασμένος καὶ κοίταζε τὴ λίμνη μὲ περιφρόνηση.

— Βρωμότοπος.... ὅλο ἀρρώστια μουρμούρισε....

Εἶταν προχωρεμένη ἡ νύχτα σὰ γύρισε στὸ σπίτι του, τ' ἄστρα σπιθηρίζανε κι' ὁ ἀέρας ἐρχόταν φέρνοντας τὴ μυρωδιὰ τῶν πεύκων. Ἀπὸ τὴν αὐλὴν εἶδε τὸ χρωματιστὸ κρεμαστὸ καντήλι, ποὺ ἔκαιγε στὸ παράθυρο κοντὰ καὶ τὸ ἄλλο σπίτι σκοτεινό. Ἀνέβηκε σιγὰ τὴ σκάλα ἔσπρωξε τὴν πόρτα καὶ μπῆκε στὸ δωμάτιο.

*
* *

Τὸ ἄλλο πρωΐ ντύθηκε βιαστικὰ κι' ἔφυγε. Δίχως ν' ἀπαντήσει στὴ μητέρα του, ποὺ τὸν ῥώτησε κάτι, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγῆκε στὸ κεφαλόσκαλο. Σιγόβρεχε καὶ ἡ γῆ μύριζε. Ἀπὸ τὸ κεφαλόσκαλο φαινόταν ἡ λίμνη καὶ ἡ μακρυὰ γραμμὴ τῶν κυπαρισιῶν.

Ἐκεῖ ἡ βροχὴ ἔπεφτε πιὸ δυνατή, γιατὶ ξεχωρίζανε οἱ μακρυὲς βέργες, ποὺ ὁλοένα ἐρχόνταν κοντά.. Κατέβηκε καὶ πῆρε τὸ δρόμο, ποὺ τὸν ἔφερνε στὸ σπίτι τοῦ θείου του. Ἀγναντεύοντας ἀπὸ μακριὰ τὸ γαλάζιο σπιτάκι μὲ τὸ πεῦκο, αἰσθάνθηκεν ὅτι ἔχανε τὸ θάρρος του.

Μπῆκε, βρῆκε τὸ θεῖο στὸ γραφεῖο του, χαιρέτησε σοβαρὰ καὶ κάθησε κοντά του.

— Ἦρθα νὰ σᾶς κάνω μία πρόταση, εἶπε.

Ὁ θεῖος ποὺ ἔγραφε τὸν κοίταξε πάνω ἀπὸ τὰ γυαλιά του περίεργα.

— Πρόταση; τὶ πρόταση;

— Ξαίρετε πῶς ὁ πατέρας μου δὲ μ' ἀφίνει νὰ πάω γιὰ τὶς σπουδές μου στὴ χώρα. Ἔρχομαι σὲ σᾶς, ὄχι, γιὰ νὰ μοῦ δώσετε πολλά... τὰ ἔξοδα μόνο τοῦ ταξιδιοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος συντομεύοντας τὸν πρόλογο, ποὺ σκεδίαζε πρὶν ἔρθει, σὰν εἶδε ὅτι στὸ πρόσωπο τοῦ θείου του χυνόταν ἕνα εἰρωνικὸ γέλιο ὅμοιο μ' ἐκεῖνο τοῦ πατέρα του. Ἔπαψε καὶ γύρισε τὰ μάτια στὸ δωμάτιο. Ὁ θεῖος του τὸν κοίταζεν ἀκόμα, ἀκούνητος, πάνω ἀπὸ τὰ γυαλιά του, μὲ τὴ μισοειρωνικὴ ἔκφραση καὶ τὴν πένα στὸ χέρι.

— Δὲ θέλετε ; ῥώτησε σὰ στενοχωρημένος σὰ νὰ γύριζαν ὅλα μπροστά του, ἐνῷ τὸ αἷμά του ἀνέβαινε στὰ μάγουλά του.

Καὶ βέβαια, ἀπάντησεν ὁ θεῖος. Πῶς θὰ κάνω κάτι δίχως τὴ θέληση τοῦ πατέρα σου.

— Ὁ πατέρας μου δὲ σκέφτεται διόλου καλά... ναὶ διόλου καλά, πρόφερε γρήγορα ὁ Πέτρος.

Ὁ θεῖος ἔσκυψε τὸ κεφάλι του στὰ χαρτιά του. Ὁ Πέτρος εἶδεν ὅτι χανόταν κι' αὐτὴ ἐλπίδα. Χαιρέτησε κι' ἔφυγε. Ἀφηρημένος ἄφησε νὰ βρέχεται ἐνῷ κράταγε τὴν ὀμπρέλλα στὸ χέρι.

Οἱ μέρες πέρναγαν ἔτσι. Ἡ ἄνοιξη ἔσκαζε τώρα γύρω, τὴ νύχτα ὁ ἀέρας ἔφερνε τὶς μυροπνοές, καθὼς τὸ νέο φεγγάρι ἔγερνε στὴ δύση του, φωτίζοντας τ' ἀκούνητα νερὰ τῆς λίμνης καὶ τὸ χρυσόσταχο στάρι, ποὺ ὁλοένα τὸ μπόϊ του αὔξαινε. Ὁ Πέτρος δὲν ἀπελπιζόταν. Ὅταν γύριζε μόνος στὴ λίμνη κοντὰ γιὰ μόνη λύση εὕρισκε τὴ κλεψιά. Μὰ ἄφηνε τὰ σκέδιά του στὴ μέση, στὴ σκέψη ὅτι ἡ μέρα αὐτὴ θὰ ἦταν μακριά...

Μὰ ἡ μέρα αὐτὴ δὲν ἄργησε κι' ὁ Πέτρος ἕνα βράδι βρέθηκε μὲ τὰ χρήματα τοῦ ταξιδιοῦ καὶ περισσότερα ἀκόμη στὴ τσέπη. Τὰ πῆρε μὲ τὸ ἀντικλεῖδι κ' ἦταν τόσο ἥσυχος, σὰ νὰ μὴν εἶχε γίνει τίποτα. Τὸ ἄλλο πρωΐ σηκώθηκε θαμπά, πῆρε ὅτι βρῆκε πρόχειρο, κατέβηκε τὴ σκάλα δίχως ν' ἀκουσθεῖ, ἔρριξε μία τελευταία ματιὰ στὸ σπίτι καὶ πῆρε τὸ δρόμο τοῦ σταθμοῦ.

Τὸ ἀνοιξιάτικο πρωΐ εἶταν ψυχρό. Οἱ μιγδαλιὲς προβάλανε μέσα ἀπὸ τὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν ἀνθισμένες.

Μόνο σὰ χάθηκε μέσα στὴ μακρυὰ γραμμὴ τῶν κυπαρισιῶν τὸ τραῖνο, τότε γύρισε καὶ κοίταξε. Τὰ ἀσάλευτα νερὰ τῆς λίμνης φαίνονταν, μαζὺ μὲ τὰ τελευταῖα σπίτια...

Ὁ Πέτρος ἔστρεψε τὸ κεφάλι του μέσα στὸ βαγόνι καὶ γέρνοντας πίσω, ἔκλεισε τὰ μάτια. Πλάϊ του οἱ ταξιδιῶτες μιλούσανε δυνατὰ μὲ τὴ χωριάτικη προφορά τους, ἕνα μονότονο τραγοῦδι γύριζε στὶς ἴδιες στροφές, ἐνῷ κάθε τόσο τὸν χτύπαγεν ἡ μυρωδιὰ τοῦ φανικοῦ ποὺ εἶταν χυμένη στὸ βαγόνι.

Στὴ σκέψη του παρουσιάζονταν θαμπὲς εἰκόνες τῆς πολιτείας ὅπως τὶς ἤξαιρε ἀπὸ τὰ διαβάσματα, ἀπὸ τὶς διήγησες. Καὶ σὰν οἱ εἰκόνες αὐτὲς νὰ γίνονταν ὁλοένα πιὸ καθαρές, πιὸ φωτεινὲς καὶ τὸν ἄφιναν φοβισμένο μπροστὰ στὴ μεγάλη ζωή.

Α. Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

Ο "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ,,
Πωλεῖται
Εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα καὶ Περίπτερα
Τραυματιῶν
Ἕκαστον τεῦχος ἀντὶ δραχ. 3

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ

ΩΣ ΠΟΥ ΠΕΙΑ ΒΑΡΕΘΗΚΑ....!

Γυρίζοντας ἕνα φθινοπωρινὸ βράδυ τὴν Ἀθήνα, μέσα στὴ θαμπάδα ποῦ ἡ συνεφιασμένη σελήνη πλαισίωνε τοὺς στενόμακρους δρόμους κάτω γύρω ἀπ' τὴν Ὁμόνοια διέκρινα μιὰ πεταχτὴ σιλουέττα νὰ περνάῃ γρήγορα ἀπὸ μπρός μου σ' ἕνα σταυροδρόμι.

Ἡ σιλουέττα γύρισε γοργὰ μ' ἐκύτταξε κι' ἐγέλασε δυνατά. Τὴν πῆρα ἀπὸ πίσω. Τὴν σταμάτησα. Τὴν ρώτησα κουτὰ γιατὶ γέλασε. Ἐκείνη ξαναγέλασε πειὸ δυνατὰ μὲ τὴν ἀφέλειά μου κι' ἀπομακρύνθηκε γοργά....!

***

Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ τὴν ἴδια τὴν πεταχτὴ σιλουέττα ξανασυνάντησα σ' ἕνα χορὸ ἀποκρηάτικο. Μ' ἐγνώρισε καὶ τὴ γνώρισα. Στὸ τρελλὸ στροβίλισμα τῆς ἀποκρηᾶς, ἀπάνω στὸ πάλκο τῆς αἰθούσης συναντηθήκαμε. Χόρευε πεταχτὰ κι' ὤμορφα σὰν πεταχτὴ κι' ὤμορφη ποῦ ἤτανε.

Μόλις μ' ἀντίκρυσε νὰ χορεύω μὲ μιὰ γυναῖκα κάπως ἡλικιωμένη, τὴν κυρία τοῦ προϊσταμένου μου, ἐγέλασε μ' ἕνα τρόπο τόσο ἄσχημο ποῦ μ' ἔκανε νὰ κοκκινίσω ἀπ' τὴν ντροπή μου.

Ἤθελα μὲ κάθε τρόπο νὰ τὴν ξεμοναχιάσω καὶ νὰ τῆς ζητήσω ἐξηγήσεις γιὰ τὸν τρόπο της αὐτό. Μὰ ἕνας κόσμος ἀπὸ τοὺς νέους τῆς ἐποχῆς περιτριγύριζε γύρω ἀπὸ τὸν ποδόγυρον αὐτὸν κι' ἐγὼ σὲ κάθε μου βῆμα νὰ τὴν πλησιάζω, ἀντίκρυζα κ' ἕνα κομψότατο δανδῆ.

Ὡς που σὲ μιὰ στιγμὴ ποῦ ὁ τελευταῖος δανδῆς ξεκόλλησε ἀπ' τὴν τρελλὴ καὶ χαριτωμένη αὐτὴ σιλουέττα ἐπλησίασα σ' αὐτή, μ' ἕνα θάρρος, πρωτοφανὲς γιὰ μένα τὸν ἀφελῆ, καὶ ἀφοῦ συνεστήθηκα τῆς ζήτησα τὸ πρῶτο φόξ, γιὰ νἄβρω καιρὸ νὰ τῆς ζητήσω κατόπιν καὶ τὸν λόγο γιὰ τὴν συμπεριφορά της. Ἔτσι κι' ἔγινε, ἀλλ' ἐκείνη μὲ τὸν ἴδιο σαρκαστικὸ τρόπο της μοῦπε πῶς δὲν ἤτανε τόπος καὶ χρόνος νὰ μοῦ δώσῃ καμμιὰ ἐξήγησι καὶ πῶς ἠμποροῦσα νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ σπῆτί της, ποῦ μοῦ ἔδωσε τὴν διεύθυνσι καὶ νὰ τῆς πῶ ὅ,τι θέλω.

***

Ἡ ζωή, λένε, πῶς εἶναι παράδεισος, καὶ χαρὰ σ' ἐκεῖνον ποῦ ξέρει νὰ τὴν χαρῇ. Γιὰ μένα τὴ στιγμὴ ποῦ μὲ φόβο ἀνέβαινα τὶς σκάλες τοῦ σπητιοῦ τῆς Κικῆς μοῦ φαινότανε ἡ ζωὴ κόλασις.

Ἔπειτα ἀπὸ τόση συζήτησι ποῦχαμε μαζὶ κι' ἀπ' τὴν ὁποία δὲν κατάλαβα τίποτε μοῦ λέει μὲ τὸν ἴδιο ἀπότομο τρόπο: «Φῦγε, γιατὶ θἄρθῃ ἡ παρέα μου!»

Κι' ἐγὼ σὰν ἕν' ἀνδρείκελο μπροστά της σηκώθηκα κι' ἔφυγα καὶ φεύγοντας τὰ πόδια μου τρέμανε κι' ἡ καρδιά μου ζητοῦσε τὴν Κική.

«Ἀντίο κι' ἀγάπαμε», ἐτόλμησα νὰ τῆς εἰπῶ. Αὐτὸ ἤτανε ἐκεῖνο ποῦ ζητοῦσα. Ζητοῦσα τὴν ἀγάπη της κι' ὄχι ἐξηγήσεις.

«Οὔφ! κι' ἐσύ» μ' ἀπάντησε μὲ περιφρόνησι.

***

Ἕνα χρόνο ὕστερα, ἥσυχος πειά, καὶ μὲ λιγώτερη ἀφέλεια ἀπὸ πρίν, θυμήθηκα ἕνα βράδυ, φθινοπωρινὸ κι' αὐτὸ σὰν τὸ βράδυ ποῦ πρωτοσυνάντησα τὴν Κική, κι' ἔπειτα ἀπ' ἕνα γλυκὺ φιλικό, τράβηξε κατὰ τὸ σπῆτί της.

Στὸ χτύπημα τῆς πόρτας ἐβγῆκε μιὰ γρηὰ μισόστραβη καὶ μοῦπε πῶς ἡ Κικὴ βρίσκεται στὸ Νοσοκομεῖο.

Τὴν ἄλλη μέρα, ἐπῆρα τὸ τραὶ γιὰ τοὺς Ἀμπελοκήπους καὶ πήγαινα κατὰ τὸ Νοσοκομεῖο ποῦ νοσηλευότανε ἡ Κική.

Μόλις μ' ἀντίκρυσε δὲν γέλασε πειὰ σαρκαστικά, δὲν μοῦπε νὰ φύγω.... Πεσμένη βαρειὰ κι' ἀνήμπορη πάνω στὸ κρεββάτι της γύρισε μ' ἕνα βλέμμα πονετικὸ κι' ἐρωτηματικό, σὰν τάχα νὰ μοῦλεγε «Πῶς βρίσκεσαι σὺ ἐδῶ!»

Ἐγὼ τῆς πῆρα τὸ χέρι, τῆς τὸ χάϊδεψα ἁπαλὰ-ἁπαλὰ κι' ἀπ' τὸ χάϊδεμά μου αὐτὸ ἕνα γέλιο ἀλλοιώτικο σκορπίστηκε πάνω στὸ ἀδυνατισμένο ἀπ' τὴν ἀρρώστεια πρόσωπο τῆς Κικῆς.

Δὲν τῆς εἶπα οὔτε λέξι καὶ φεύγοντας ἐκείνη μὲ κατευόδωσε μὲ τὶς ἴδιες λέξεις, ποῦ ἐγὼ τῆς εἶπα ὅταν μ' ἔδιωχνε ἀπ' τὸ σπῆτί της!

***

Πήγαινα τακτικὰ καὶ τὴν ἔβλεπα, νομίζοντας πῶς τάχα εἶχα κάποια ὑποχρέωσι, μὰ ποτέ μου στὸ θάλαμο τοῦ Νοσοκομείου ποῦ μέρα μὲ τὴ μέρα ἡ Κικὴ γινότανε χειρότερα, δὲν συνάντησα κανένα ἀπ' ἐκείνους τοὺς δανδῆδες ποῦ ὁλοτρόγυρα τὴν εἶχαν περικυκλώσει τὸ ἀποκρηάτικο βράδυ.

Μιὰ μέρα τὴν ρώτησα ξαφνικά: «Τί γίνεται ἡ παρέα σου;» Ἐκείνη γύρισε ἀργὰ-ἀργὰ τὸ κεφάλι της ἀπ' τ' ἄλλο μέρος τοῦ μαξιλαριοῦ κι' ἐδάκρυσε!

Καὶ πήγαινα κάμποσο καιρὸ τακτικὰ κι' ἐσυντρόφευα τὴν Κικὴ στὸ πόνο τῆς ἀρρώστειας της, κι' ἐκείνη τὴν κάθε φορὰ ποῦ μ' ἔβλεπε ἔκλαιγε σὰν μικρὸ παιδί. Ποιὸς ξέρει τί συλλολιζότανε....

Κι' ἐπήγαινα κι' ἐπήγαινα τακτικὰ κι' ἔβλεπα τὴν δυστυχισμένη Κικὴ ποῦ ἤτανε πρὶν ὤμορφη καὶ τώρα πειὰ εἶναι σκελετός, ὡς ποῦ πειὰ βαρέθηκα....

ΑΝΘΙΜΟΣ ΧΑΩΜΟΣ

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

«ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ»

Μυθιστόρημα συγχρόνου ἐποχῆς ὑπὸ

ΚΩΝΣΤ. Α. ΦΩΤΑΚΗ

ΠΑΡΙΣΙΝΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ καλλιτεχνικὴ «rentrée» — Ἡ χειμερινὴ σαιζὸν τῆς Ὄπερας – Τὰ νέα θεατρικὰ ἔργα — Τὸ ὑπερρεαλιστικὸν θέατρον — Κονσέρτο ζώων — Αἱ ἐργασίαι τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀθανάτων — Τὰ νέα βιβλία — Γυναῖκες συγγραφεῖς — Νέος Ἑλληνορουμᾶνος λογοτέχνης — Ἡ περιπέτεια τῶν χειρογράφων τοῦ Τιτίου-Λιβίου — Ἀνεκαλύφθησαν καὶ δύο σημαντικὰ Ἑλληνικὰ χειρόγραφα.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ — ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

Ὅλοι οἱ Παρισινοὶ ἐγύρισαν στὸ Παρίσι. Ἡ περίοδος «τῶν θερινῶν διακοπῶν» ἐξέπνευσε. Ἡ ἀφρόκρεμα τῆς Ντωβίλ — τῆς πειὸ ἀριστοκρατικῆς πλάζ — ἐνεφανίσθη εἰς τὰ κομψὰ Παρισινὰ κέντρα καὶ τὸ Παρίσι ἐντύθηκε πάλι στὴν πολυκέντητη, στιλπνὴ καὶ θαμπωτικὴ φορεσιά του, ἄπλωσε τὰ φῶτα του, τὸν θόρυβό του, τὴν εὐθυμία καὶ τὸν συνωστισμό του κι' ἀγκάλιασε ὅλη τὴν κοσμοπολιτικὴ κίνησι ποὺ τοῦ δίνει τὰ νεῦρα καὶ τὴ ζωή. Ὁ Σεπτέμβριος κάνει ὅλη τὴν προπαρασκευαστικὴ ἐργασία γιὰ τὸ χειμερινὸ «cachet» καὶ ὁ Ὀκτώβριος θὰ σκορπίσῃ ἄφθονα τοὺς καρποὺς ποὺ συγκομίζει ἡ «rentrée».

Ὅσοι ζοῦν ἢ ἔζησαν ἄλλοτε στὸ Παρίσι, θὰ ξέρουν ὅτι ὁ πειὸ μεστὸς μῆνας τῆς ζωῆς, τῆς κινήσεως, τῆς παραγωγῆς εἶναι ὁ Ὀκτώβριος. Ὁ λόγος αὐτὸς μὲ κάνει νὰ τοῦ ἀφιερώσω τὴν σημερινή μου ἀνταπόκριση. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ βέβαια μὲ τὴν γενικὴ κίνηση, οὔτε μὲ τὶς συνολικὲς πνευματικὲς ἐκδηλώσεις ποὺ ἄφθονες ἀντιπροσωπεύονται σὲ πλῆθος ἀπὸ ἐνδιαφερούσας ἐκθέσεις, ἑορτές, διαλέξεις. Θὰ περιορισθῶ μόνο στὶς μεγάλες γραμμὲς τῆς θεατρικῆς καὶ φιλολογικῆς κινήσεως ποὺ δίνει σήμερα ἐξετάσεις ἑνὸς ὁλοκλήρου ἔτους καὶ ποὺ θὰ ἐνδιαφέρῃ, φαντάζομαι, περισσότερο τοῦ ἀναγνώστας τοῦ «Παντογνώστου».

I

Μετὰ τὴν ζωηρὰν ἐλαφρότητα τῶν καλοκαιρινῶν φανταστικῶς πολυτελῶν «ὑπερεπιθεωρήσεων» τοῦ «Φολλ-Μπερζὲρ» καὶ τοῦ «Καζινό-ντέ-Παρί», τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο, θέατρα μεγάλα καὶ μικρὰ ἀνήγγειλαν ἀναλυτικῶς τὴν κατεύθυνσίν τους κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον, μὲ ἔργα νέα παλαιῶν καὶ νέων συγγραφέων καὶ πολλοὺς νεωτερισμοὺς εἰς τὴν σκηνικὴν ἐμφάνισιν.

Ἡ σαιζὸν τῆς μεγάλης «Ὄπερας» εἶνε ὁλόκληρη πανδαισία. Πλὴν τῶν μελοδραμάτων τοῦ τακτικοῦ της ρεπερτορίου, θὰ δώσῃ τὴν «Νερτὸ» τοῦ Mistral μὲ μουσικὴν τοῦ Widor τὴν «Μιάρκα» τοῦ Richepin μὲ μουσικὴν τοῦ George, τὸν «Ἀρλεκῖνον» τοῦ Sarment, μουσικὴ Max d'Olonne, τὸ «Ἀπογοητευμένο νησὶ» τῆς Κας Star, μουσικὴ Février, τὴν «Λύρα τοῦ Ἀπόλλωνος» τοῦ Reinach, μουσικὴ Roussel, τὸν «Ἰστάρ», τὸ «Φανταστικὸ πρελούντιο» καὶ τὸν «Ὀρφέα», μιμομελόδραμα τοῦ κ. Ducasse μὲ τὴν δίδα Ἴντα Rubinstein. Εἰς τὸ χορεογραφικόν της μέρος ἡ Ὀπερὰ θὰ περιλάβῃ τὴν «Τρελλὴν Νεότητα» μὲ τὴν περίφημη Ρωσσίδα κλασσικὴ χορεύτρια δίδα Spressiva καὶ τὴν «Ναμουνά» τοῦ Musset μὲ τὴν δίδα Ζαμπέλη.

Ἡ «Opera-Comique» ἐξ ἄλλου, εἰς εὐγενῆ ἁμιλλαν μὲ τὸ πρῶτον μελόδραμα τῆς Γαλλίας — ἂν καὶ δὲν εἶναι βέβαια στὸ ἴδιο genre — ἀνήγγειλε μεταξὺ ἄλλων, ἔργα τοῦ Beethoven καὶ ἐκ τῶν πρώτων τὸ ὑπέροχον μελόδραμά του «Fidelio».

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ συγκέντρωσις τῶν καλλιτεχνῶν — διερμηνευτῶν ἀποτελεῖ ἕνα ἐξαιρετικὸν σύνολον καὶ (γιὰ νὰ ἀναφέρω μερικὰ ὀνόματα συμπαθῆ εἰς τοὺς Ἀθηναίους) ἡ Ρομπὶν καὶ ἡ Σορρὲλ παίζουν εἰς τὴν «Comédie Française» καὶ ὁ γόης τῆς ὀθόνης Signoret εἰς τὸ θέατρον «Michel» καὶ ὁ Σασὰ Γκιτρύ, συγγραφεὺς-ἠθοποιὸς παίζει σ' ἕνα ἔργο δικό του εἰς τὸ ἰδιόκτητον θέατρόν του «Étoile».

***

Οἱ τελευταῖες «πρεμιέρες» νέων ἔργων ποὺ ἐδόθησαν αὐτὲς τὶς ἡμέρες, ἦσαν ἡ «Λιζὸν» στὸ θέατρον Dannou ἡ «Κιθάρα καὶ Τσάζ Μπάντ» μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ «Nouveautés» καὶ τὸ «Αὐτό!....» στὸ κέντρον τῶν «Capucines».

Ἡ «Λιζόν», ἔργον τοῦ κ. Louis Verneuil, εἶναι κάτι ποὺ κυμαίνεται μεταξὺ κωμειδυλλίου καὶ κομεντί. Ἡ ὑπόθεσίς του ἔχει τὴν φανταστικὴν πλοκὴν τῶν διδακτικῶν ἄμα καὶ τερπνῶν ἔργων δι' οἰκογενείας. Δὲν εἶναι τίποτε τὸ τεχνικῶς σοβαρόν. Ἀλλὰ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ θέματος εἶναι λεπτότατα ἐπεξειργασμένη, μὲ κομψότητα δαντελλένια καὶ διάλογον ἀναγλυφικῆς ὁμαλότητος καὶ ἐξυπνάδας. Ἡ Λιζόν, εἶναι μιὰ μικρὴ ἐπαρχιωτοποῦλα ποὺ καλλιεργεῖ τὸν κῆπο της καὶ συγχρόνως τὸν ἔρωτα εἰς τὴν καρδιὰ ἑνὸς δουκός, νέου καὶ ὡραίου ἀλλὰ χρεωκοπημένου. Ἡ δουκικὴ καρδιὰ ἀνταποκρίνεται μὲ τὸ παραπάνω. Ἀλλὰ ἕνα ὄχι ὡραῖο πρωῒ τοῦ παρουσιάζεται μιὰ ἀστὴ μὲ δέκα ἑκατομμύρια προῖκα. Ἡ ἐρωτικὴ πίστις τοῦ δουκὸς πρὸ τοῦ θεάματος τῆς μεγαλοπρεποῦς σακούλας, κλονίζεται, ἀλλὰ δὲν βαστάει κι' ἡ καρδιά του νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Λιζόν. Ἡ Λιζὸν ἀντιλαμβάνεται τὰς σκέψεις τοῦ δουκὸς καὶ ἐπιθυμῶντας τὴν εὐτυχία του τὸν παρακινεῖ νὰ πάρῃ τὴν πολυεκατομμυριοῦχον ἀστήν. Γιὰ νὰ μὴν αἰσθανθῇ δὲ καθόλου τύψεις ἡ δουκικὴ καρδία, ἡ ἡρωϊκὴ καὶ ἀτυχὴς Λιζὸν δὲν περιορίζεται εἰς τὴν θυσίαν τοῦ ἔρωτός της, ἀλλὰ προσποιεῖται ὅτι συνάπτει σχέσεις μὲ κάποιον φίλον τοῦ δουκός. Ἀλλὰ τέτοια θυσία βέβαια πρέπει νὰ πληρωθῇ μὲ τὸ ἴδιο νόμισμα. Ὁ δοὺξ λοιπὸν ἀντιλαμβάνεται τὰ λαμβάνοντα χώραν καὶ ἀποφασίζει νὰ παραιτηθῇ τῆς προικὸς

καὶ νὰ νυμφευθῇ τὴν Λιζόν, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ καλλιεργῇ καὶ αὐτὸς ἀγγουράκια εἰς τὸν κῆπον διὰ νὰ κερδίζῃ τὸν ἐπιούσιον τὸν ὁποῖον ἡ δουκικὴ ἰδιότης δὲν δύναται νὰ τοῦ προσφέρῃ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ «Λιζόν». Μὰ εἶναι τόσο χαριτωμένα γραμμένη, ποὺ μ' ὅλο της τὸ δίκηο ἐνεθουσίασε τοὺς θεατὰς τῆς πρεμιέρας ποὺ τὴν ἐχειροκρότησαν ἐνθουσιωδῶς.

Τὸ δεύτερον ἔργον ποὺ ἐσημείωσε μεγάλην ἐπιτυχίαν, εἶνε ἡ «Κιθάρα καὶ Τσάζ-Μπάντ», κομεντὶ εἰς 4 πράξεις, τῶν κ.κ. Duvernois καὶ Dieudonné.

Οἱ κύριοι τύποι εἶναι ἡ ἁπλοϊκὴ ἐπαρχιωτοποῦλα Estelle καὶ ἡ νύμφη της Martine, τελευταία λέξις τοῦ Παρισινοῦ μοντερνισμοῦ καὶ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Estelle. Ἡ Μαρτίνα καὶ ὁ ἄντρας της εἶναι τὸ ὑπόδειγμα τοῦ νεωτεριστικοῦ ζεύγους. Ἐκεῖνος ἔχει μιὰ μαιτρέσσα κι' αὐτὴ ἕνα φίλο, τὸν Crancelin. Ἀλλὰ συμβαίνει καὶ ὁ ἄντρας της ἀναχωρεῖ γιὰ μακρυὸ ταξεῖδι κι' ἡ Martine βρίσκεται ὑποχρεωμένη νὰ πάῃ στὸν πενθερό της στὴν ἐπαρχία. Ἀλλὰ τί νὰ κάνῃ τὸν Crancelin; νὰ τὸν ἀφίσῃ; Κάθε ἄλλο. Τὸν πέρνει μαζί της καὶ τὸν παρουσιάζει στὸν πενθερό της ὡς κατάλληλον γιὰ σύζυγον τῆς Fstelle. Ὁ γέρος χαίρεται ποὺ βρίσκει γαμπρὸ γιὰ τὴν κόρη του, ἡ ἁπλοϊκὴ Estelle αἰσθάνεται τὸν ἔρωτα νὰ γεννᾶται στὰ στήθη της, ὁ Crancelin, ἡ ἔκφυλη Παριζιάνικη τσάζ-μπὰντ δοκιμάζει νέας συγκινήσεις στὴν ἀθωότητα τοῦ ἐρωτικοῦ τραγουδιοῦ τῆς κιθάρας, τῆς Estelle, καὶ ἡ Μαρτίνα ἀπολαμβάνει ἐλευθέρως τὸν ἄνομον ἔρωτά της. Ἕως ἐδῶ ἡ κωμῳδία πάει φίνα. Ἀλλὰ εἰς τὴν τρίτην πρᾶξιν ὁ θεατὴς παρατηρεῖ ἔκπληκτος τὴν δραματικὴν μεταστροφὴν τοῦ ἔργου. Τὰ γέλια κάνουν τόπο εἰς τὰ δάκρυα. Ὁ πατέρας ἀποκαλύπτει τὰ συμβαίνοντα, ἡ Estelle, ποὺ ἐν τῷ μεταξὺ ἔκοψε τὰ μαλλιά της καὶ παρήγγειλε ρόμπες ἀπὸ τὸ Παρίσι, πέφτει σὲ βαθειὰν ἀπελπισία, συγχρόνως δὲ ἡ Martine παίρνει γράμμα ἀπὸ τὸν ἄντρα της ὁ ὁποῖος τῆς ἀναγγέλλει ὅτι τὴν ἐγκατέλειψεν ὁριστικῶς γιὰ νὰ παντρευθῇ τὴν μαιτρέσσα του. Ὁ πεθερὸς ἀπογοητεύεται καὶ διώχνει τὴν Martine μὲ τὸν Crancelin. Ἡ τετάρτη πρᾶξις λαμβάνει χώραν εἰς ἕνα σταθμὸν τῶν Παρισίων ὅπου φθάνει ἡ Μαρτίνα. Τὴν ἀκολουθεῖ ὁ Crancelin μὲ παγωμένη καρδιά. Σὲ λίγο φθάνει ἡ Estelle καὶ πέφτει στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Crancelin ὁ ὁποῖος τὴν δέχεται ἐνθουσιασμένος. Τελευταῖος φθάνει κι' ὁ πατέρας ὁ ὁποῖος ἐξαναγκάζεται νὰ δεχθῇ τὸν γάμον τοῦ Crancelin μὲ τὴν Estelle, ἀποδεικνύων εἰς τὴν Μαρτίναν ὅτι «ὅποιος πάει γιὰ μαλλὶ βγαίνει κουρεμμένος». Ἔτσι ἡ κιθάρα αἰχμαλωτίζει ὁριστικῶς τὴν τζάζ-μπάντ.

Τὸ τρίτον ἔργον, εἶναι ἡ τρίπρακτη comédie—fantaisie τοῦ κ. Gevel μὲ τὸν μονοσύλλαβον τίτλον «Ça!» Τὸ θέμα ξετυλίγεται ἐτάνω εἰς τὴν συζυγικὴν ἀπιστίαν. Ἀλλὰ τόσο ψυχολογημένα, ἔξυπνα, πρωτότυπα, ποὺ ἀσφαλῶς δημιουργεῖ τὴν ἐπιτυχίαν μιᾶς μακρᾶς θεατρικῆς ζωῆς.

Δὲν θὰ ἔλεγα τίποτε γιὰ τὸ «Bouboule» ποὺ παίζεται εἰς τὸ θέατρον Châtelet ἐὰν δὲν εἶχε 3 πράξεις καὶ 23 εἰκόνας χωρὶς ἐν τούτοις νὰ εἶναι... *κινηματόδραμα*, κατὰ τὸν ἐσχάτως ἐν Ἀθήναις ἐπικρατήσαντα συρμόν. Ὁ Μπουμποὺλ εἶναι ἕνας καλοκάγαθος, πνευματώδης καὶ εὔθυμος βιοπαλαιστής, ποὺ μιὰ μέρα μαθαίνει πὼς κάποια κληρονομιὰ ἀνέλπιστη τὸν περιμένει στὴν Ἰαπωνία καὶ ξεκινᾷ νὰ πάῃ. Ἀλλὰ τοῦ συμβαίνουν ἕνα σωρὸ περιπέτειες ἀστεῖες καὶ ὤμορφες στὸ ταξεῖδι του ποὺ διαδραματίζονται μέσα σὲ 23 ἀλλαγὲς σκηνῶν μὲ μπαλλέττα καὶ φαντασμαγορικὸν διάκοσμον καὶ εἰς τὸ τέλος ὁ «Μπουμπουὺλ» μένει εἰς τά... κρῦα τοῦ λουτροῦ, χωρὶς ὁ συγγραφεύς του κ. Fontanes νὰ προσθῇ εἰς δηλώσεις ὅτι... δὲν θὰ ξαναγράψῃ θεατρικὸν ἔργον.

Τέλος, εἰς τὸ «Gaîté Rocheouart», τὸ «Τέκνον τοῦ ἔρωτος» νέα ὀπερέττα τῶν κ. κ. Joullot καὶ Ἀττίκ.

*
* *

Πλὴν ὅμως αὐτῶν, τὰ ὁποῖα ὁπωσδήποτε ἀκολουθοῦν τὴν «πεπατημένην», ἐξαιρετικὸν ὅλως θόρυβον προκαλεῖ τὸ *ὑπερρεαλιστικὸν* θέατρον, τό ὁποῖον ἵδρυσεν ὁ κ. Ἰβὰν Γκὸλλ εἰς τὸ θέατρον «Ἀλβέρτου Α'». Δὲν ἄρχισαν ἀκόμη αἱ μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἀναμενόμεναι παραστάσεις του, ἀλλ' ἔγινε γνωστὸν ὅτι θ' ἀναβιβασθοῦν ἔργα ποὺ «θὰ σηκώνεται ἡ τρίχα τοῦ ἀνθρώπου». Εἰς τὸ νέον θέατρον ἐκλήθησαν νὰ συμμετάσχουν ὅλοι οἱ φουτουρισταὶ συγγραφεῖς καὶ ἐζητήθησαν τὰ φῶτα τῶν πλέον ἐκκεντρικῶν σκηνογράφων τῆς Ρώμης, τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Μόσχας. Πλήρης ἐλευθερία ἐκφράσεων, κινήσεων, πράξεων, θὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ νέον «ὑπερρεαλιστικὸν» θέατρον...

Καὶ γιὰ νὰ κλείσω τὰ περὶ θεάτρου, θὰ προσθέσω ἕνα, ὄχι θεατρικόν, ἀλλὰ πάντως καλλιτεχνικὸν ἀκρόαμα: Τὰ δι' ἀσυρμάτου κοντσέρτα μᾶς προσέφεραν χθὲς τὴν πανδαισίαν ἑνὸς κοντσέρτου... ζῴων ποὺ ἐλάμβανε χώραν τὴν ἰδίαν στιγμὴν εἰς τὸ Λονδῖνον. Ἐν ἀρχῇ ἠκούσαμεν ἕνα τερψιλαρύγγιον παπαγάλλον εἰς χρόνον marziale. Τὸν διεδέχθη κόρο ἀπὸ σκύλλους καὶ γάττες, ὕστερα ἕνα γλυκύτατον andante ἀπὸ καναρίνια καὶ εἰς τὸ τέλος ἕνα τσασμπαντοειδὲς ἀποθεωτικὸν ντουέττο... ὄνων. Μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ἦταν πράγματι γαϊδουρινὸ κοντσέρτο, μὲ τὸ συμπάθειο...

II

Ἐκ παραλλήλου μὲ τὴν θεατρικὴν κίνησιν, ἡ φιλολογικὴ δὲν ὑστερεῖ καθόλου. Μᾶλλον ὑπερβάλλει. Βιβλία ἐπὶ βιβλίων, παντὸς θέματος, τέχνης καὶ ἐπιστήμης ἐκδίδονται καθημερινῶς. Εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ παρακολουθήσῃ κανείς. Τὸ σπουδαῖο ὅμως εἶναι ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ βιβλία διαβάζονται ἀφθόνως, ἐκδόται δὲ καὶ συγγραφεῖς θησαυρίζουν. Ἕνα βιβλίο αἴφνης ποὺ ἔχω τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐμπρός μου, «ἡ νόμιμος ἐρωμένη», κοινωνικὴ με-

λέτη τοῦ κ. Georges Anquetil, ἀριθμεῖ ἐντὸς δύο ἐτῶν *τριακοσίας τριάκοντα καὶ μίαν* ἐκδόσεις. Σπάνια θὰ δῆτε Παρισινὸ ἢ Παρισινή, στὸ δρόμο ἢ στὸ τραμ ἢ στὸ μετρὸ ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ἕνα βιβλίο νὰ διαβάζῃ. Τὸ Παρίσι εἶναι ἡ πόλις τῶν ἐντύπων. *Τρεῖς χιλιάδες* ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ ἐκδίδονται τακτικώτατα. Ἀπέναντι δὲ στὴ Νὸτρ-Νταὶμ ἀνεκάλυψα τὰ γραφεῖα τῆς... «ἐφημερίδος τῶν πλυστρῶν». Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ οἱ πλύστρες ἔχουν δική τους ἐφημερίδα, φαντάζεται κανεὶς τί γίνεται παραπάνω.

*
* *

Ἡ ἐπίσημος φιλολογικὴ κίνησις ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθανάτων ἡ ὁποία ἔχει εἰς τὸ πρόγραμα τῆς «rentrée» της τὴν δεξίωσιν τῶν τελευταίως ἐκλεγέντων Ἀκαδημαϊκῶν. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἐργάζεται ἤδη πυρετωδῶς διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ πρώτου τόμου τοῦ ἐπισήμου λεξικοῦ της. Ἤδη συνεπληρώθη τὸ στοιχεῖον D. Μεταξὺ τῶν τελευταίων ἐργασιῶν της περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς ἀπονομῆς τοῦ βραβείου Therouanne (4000 φρ. δι' ἔργον ἱστορικὸν) εἰς τὸν κ. ὁπὸ κόμητα ντὲ Γκισσέν, συγγραφέα τῆς «Κρίσεως τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τοῦ 1839 ἕως 1841 καὶ τῆς Εὐρώπης». Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ βραβείων, ἀναφέρω τὴν ἵδρυσιν τοῦ νέου ποιητικοῦ βραβείου τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας ἐκ προσφορᾶς τῆς Κας Bardet ἑνὸς ποσοῦ τοῦ ὁποίου τὰ εἰσοδήματα ἀνέρχονται εἰς 2000 φρ. κατὰ διετίαν. Μὲ τὸ κληροδότημα αὐτὸ ἡ Ἀκαδημία ἀποκτᾷ τὸ ἔκτον της ποιητικὸν βραβεῖαν.

Ζωηρὰ ἐπίσης κίνησις καὶ εἰς τὴν ἑτέραν φιλολογικὴν ἀκαδημίαν Gongourt—κάποτε θὰ ἱδρύετο παρομοία καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, παλαιὸς δὲ λόγιος εἶχε ζητήσῃ καὶ τὸν σχετικὸν . . . . κανονισμόν.

Εἰς Académie Gongourt ἡ ὁποία συγκεντρώνει σήμερα προσοχὴν μεγαλειτέραν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀθανάτων, πρόκειται νὰ ἐκλεγῇ ἕν νέον μέλος. Καὶ συγκίνησις μεγάλη ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους.

*
* *

Ἀλλ' ἄς ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν γαλαρίαν τῶν Ἀκαδημιῶν εἰς τὰ πεζοδρόμια τῶν βιβλιοπωλείων.

Εἰς τοὺς τίτλους τῶν πολυχρώμων ἐξωφύλλων παρατηρεῖ κανεὶς μίαν σημαντικὴν ἐκπροσώπησιν τῶν γυναικῶν συγγραφέων. Ἀλλὰ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι κανένα ἀπὸ τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν φαίνεται ἐπηρεασμένον ἀπὸ τὸν πόλεμον. Αἱ γυναῖκες συγγραφεῖς δὲν ἐπῆραν μυρωδιὰ ἀπὸ τὴν πολεμικὴν καὶ μεταπολεμικὴν ἐποχὴν τῆς ὁποίας τὰ πορίσματα ἐξακολουθοῦν νὰ πλημμυρίζουν τὰς σελίδας τῶν ἀνδρῶν συναδέλφων των. Ἡ κυρία Bulde μὲ τὴν «La Vigne» καὶ «La maison» ἡ δνὶς Calzy μὲ τὶς «Allonges» ἡ δις Paule Regnier μὲ τὴν «La vivante Paix» (βραβευμέναι καὶ αἱ τρεῖς) κι' ἔπειτα ἡ Κα Andrée Corthis μὲ τὸ «Pour moi seule» καὶ «Fntraîneuse» ἡ δὶς Isabelle Sandy μὲ τοὺς «Hommes d' airain» ἡ Κα Marcelle Vioux μὲ τὴν «Fnlisée» καὶ «Ephemére» καὶ τέλος ἡ τόσον γνωστὴ Marcelle Tinayre μὲ τὴν «Vie amoureuse de Ponpadour» μᾶς προσφέρουν γλαφυροτάτας λογοτεχνικὰς σελίδας χωρὶς ὅμως καμμίαν πνοὴν τοῦ μεγάλου πολέμου. Καὶ ἐν τούτοις ὁ πόλεμος ποὺ ἐστέρησε τὸν ἔρωτα ἢ ἐδημιούργησε νέους ποὺ ὑπέβαλεν εἰς δοκιμασίας τὴν τρυφερότητα καὶ ἐσκόρπισε τὸ πένθος μὲ τὸ ἀνεπανόρθωτον, ποὺ ἐπανέφεραν εἰς τὴν στέγην τοῦ συζύγου ἢ τοῦ ἐραστοῦ τὸν τραχὺν πολεμιστὴν εἶνε μία μεγάλη πηγὴ διὰ τὴν γυναικείαν ἔμπνευσιν. Τί ἀρά γε νὰ συμβαίνῃ;

*
* *

Μετὰ τὰς γυναῖκας συγγραφεῖς, εἰς τοὺς ἄνδρας. Εἶνε ἄπειροι καὶ ἀκατανόμαστοι! Ὁρίστε ὁ τόσον γνωστὸς εἰς τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν Παρισινὸς χρονογράφος Clement Vautel. Δεινὸς χειριστὴς τοῦ καλάμου, γλαφυρὸς καὶ σπιρτόζος, ἐχρησιμοποίησε τὸ ταλέντο του διὰ νὰ συγγράψῃ ἕνα ρομάντσο ἀπευθυνόμενον εἰς τὴν κατωτέραν μπουρζουαζί, μὲ τὸν τίτλον «Ἡ κυρία δὲν θέλει παιδί». Ὁ τίτλος κυκλοφορικώτατος ἀπέφερε τάχιστα τοὺς ἀγλαοὺς του καρποὺς εἰς τὰ θυλάκια τοῦ συμπαθοῦς συγγραφέως. Ὁ κ. Βωτὲλ εἰς τὸ βιβλίον του ἀνατέμνει δροσερότατα τὴν ἀστικὴν ἠθικήν, τὰ ἀστικὰ γοῦστα, τὰ ἀστικὰ αἰσθήματα, τὴν ἀστικὴν οἰκογένειαν, τὰς ἀστικὰς ἀντιλήψεις καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ ἀφορῶντα τὴν «μπουρζουαζί» ἡ ὁποία ἐνθουσιασμένη καθρεπτίζεται προθυμότατα εἰς τὰς σελίδας του.

Ὁ κ. Fortune Paillot ἐξέδωσε τὸ μυθιστόρημά του «Ὁ διάβολος ἀπὸ τὴν οὐρά», ὅπου μὲ πολλὴν παρατηρητικότητα, ζωή, ψυχολογία, παρασύρει τὸν ἀναγνώστη ἀπὸ κεφάλαιο σὲ κεφάλαιο, στὴν περιγραφὴ μιᾶς εὔθυμης καὶ ἀξένοιαστης μποεμικῆς ζωῆς.

Δύο βιβλία ξένων συγγραφέων ἐσχάτως ἐκδοθέντα καὶ γραμμένα εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, ἔγιναν δεκτὰ μ' ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους. Τὸ πρῶτο εἶνε τὰ «Σκορπισμένα μαργαριτάρια» τοῦ δοκίμου Αἰγυπτίου συγγραφέως καὶ ἤδη ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς πατρίδος του, Βακοὺφ πασσᾶ. Μέσα στὰ σκορπισμένα μαργατάρια περιλαμβάνονται θρύλλοι ἀραβικοὶ καὶ αἰγυπτιακοὶ γεμάτοι ἀπὸ τὴν ἀνατολίτικη ποιητικὴ διάθεση καὶ τὴν θέρμη τῆς γόνιμης φαντασίας. Τὸ δεύτερο βιβλίο ἀνήκει εἰς τὸν Ἑλληνορουμᾶνον συγγραφέα Παναγιώτην Ἰστρατῆν, καὶ φέρει τὸν τίτλον «Κυρὰ Κυραλίνα». Εἶνε τὸ δεύτερον βιβλίον τοῦ κ. Ἰστρατῆ, ἐκ μητρὸς Ρουμανίδος χωρικῆς καὶ Ἕλληνος πατρός, τὸν ὁποῖον ὁ κ. Romain Rolland (ὁ ὁποῖος καὶ τὸν παρουσιάζει εἰς τοὺς φιλολογ. κύκλους) τὸν ἐγνώρισε διὰ μιᾶς ἐπιστολῆς του τὴν ἐπαύριον μιᾶς αὐτοκτονίας τῆς ὁποίας, εὐτυχῶς, ἐπέζησε. Ἡ Γαλλικὴ κριτικὴ ἐκθειάζουσα τὸν νέον συγγραφέα τὸν συγκρίνει πρὸς τὸν Maxime Gorki.

*
* *

Δὲν θὰ κλείσω τὸ σημερινόν μου σημείωμα χωρὶς νὰ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

Δρᾶσις καὶ ἀντίδρασις.

Δὲν θ' ἀπασχοληθοῦμε στὸ σημεῖον αὐτὸ μὲ λεπτομέρειες. Ἡ μετάβασις στὴν Τράπεζα ἔπεισε τὸν κυρ-Γιάννο ὅτι περὶ ἀσφαλεστάτης ὑποθέσεως πρόκειται. Ἔγινε, ὑπεγράφη καὶ ἐκοινοποιήθη ἡ ἐκχώρησις. Δι' ἕνα ἔτος τὸ μηνιαῖον ἐπίδομα τοῦ Αὐγουστῆ «διὰ νὰ μὴν ἀπασχολεῖται ἀπὸ τὰς μελέτας του», θὰ φροντίζῃ νὰ τὸ εἰσπράττῃ «ὁ κύριος Ἰωάννης Τσεκούρας ἐμπορο-κτηματίας». Ἐπέδειξεν αὐτὸς εἰς τὸν Συμβολαιογράφον τὰς 7.200 δραχμάς, ὁ ὁποῖος καὶ τὰς ἐμέτρησε κρατῶντας δὲ πάντοτε τὸ χρῆμα ὁ Γιάννος, ἔφυγε μαζὶ μὲ τὸν Αὐγουστῆ. Στὴν πόρτα τῆς Λιλῆς ἐτσέπωσε τὰς 1.200, μπῆκε μέσα μαζὶ μὲ τὸ θῦμα μὲ πομπικὴ τῆς φουστανέλλας του κίνησι καὶ παρέδωσεν ἐπισήμως στὴ Λιλῆ τὰς 6 χιλιάδας.

ἀναφέρω τὰ κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν περιφήμων χειρογράφων τοῦ Τίτου—Λιβίου ἀπὸ τὸν δρα Μαρτῖνο. Ὁ τηλέγραφος ἤδη μετέδωσε τὴν εἴδησιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον παρέλειψε καὶ τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει ἀπὸ Ἑλληνικῆς ἀπόψεως, εἶναι ὅτι ὁ κ. Μαρτῖνο δὲν ἀνεκάλυψε μόνον τὸν Τίτον- Λίβιον, ἀλλὰ καὶ δύο Ἑλληνικὰ χειρόγραφα. Τὸ πρῶτο εἶναι ἕνα ποίημα ἐπὶ τῆς καταλήψεως τῆς Τροίας, ὑπὸ τοῦ Ἀρητίνου καὶ τὸ δεύτερον εἶναι μία περιγραφὴ τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰανουαρίου, προστάτου τῆς Νεαπόλεως.

Ὁ κ. Reinach, ὁ σοφὸς φιλόλογος, εἰς μίαν διάλεξίν του τὴν ὁποίαν ἔδωσε πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐπιγραφικὴν Ἀκαδημίαν ἐτόνισε τὸ μέγεθος τῆς ἱστορικῆς σημασίας τῆς ἀνακαλύψεως τῶν χειρογράφων τοῦ Τιτίου-Λιβίου.

Ἐξ ἄλλου ὁ ἰατρὸς Μαρτῖνο, ὁ εὐτυχὴς κάτοχος, ἐξηφανίσθη ἀπὸ ἡμερῶν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, χθεσινὸν δὲ τηλεγράφημα ἀναγγέλλει ὅτι κάποιος συμπατριώτης του, δεμένος δι' ὅρκου μέχρι τῆς 1ης Ὀκτωβρίου, προσῆλθεν ἤδη εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ κατέθεσεν ὅτι καθὼς γνωρίζει ὁ δρ Μαρτῖνο ἀνεκάλυψε πράγματι τὰ γνήσια χειρόγραφα τοῦ Τίτου-Λιβίου εἰς τὸ ὑπόγειον μιᾶς ἐκκλησίας τῆς Νεαπόλεως πρὸ ἑνὸς ἀκριβῶς ἔτους. τώρα δὲ εὑρίσκεται εἰς τὸ Λονδῖνον διαπραγματευόμενος τὴν πώλησίν των. Τὸ μυστήριον τῆς ἐξαφανίσεως ἤρχισεν ἔτσι νὰ διαλευκαίνεται καὶ ἡ εἴδησις ἐπροκάλεσε νέα ρίγη συγκινήσεως εἰς τοὺς κύκλους τῶν ἱστοριοδιφῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

—Μέτρησέ της, μέτρα της καλά. Ἐγὼ θέλω τὶς δουλειές μου παστρικὲς καὶ ἁλυσσοδεμένες.

—Ἔξη! εἶπε κι' αὐτὴ μὲ φωνὴ πολὺ χαρακτηριστικὴ καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ κυθήσουν, ἀφοῦ τὰς ἐτσέπωσε κι' αὐτή.

— Φιλιώ !. . κάμε δυὸ καφέδες... Φιλιώ !... κουφάθηκες καλέ ! Μτρὲ Φιλιώ !...

Οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις.

— Λὲς νἄφυγε ἀπὸ τὰ τώρα ; Ξέρετε ; τὴν ἔδιωξα.

— Ἀμ' ἀφοῦ τὴν ἔδιωξες, λέγει γελῶντας ὁ κυρ - Γιάννος, τὶ ἀπορεῖς πὼς δὲν ἀκούει ; !...

— Μὰ τῆς εἶπα νὰ μείνῃ ὥς ποὺ νἄρθῃ ἡ ἄλλη. Θὰ τὴν ξεπληρώσω κι' ὅλας.

— Ἀμ' ἀφοῦ εἶναι γιὰ νὰ λάβῃ καὶ παράδες θἄρθῃ. Λέω μάλιστα πὼς θἄναι κ' ἔδῶ. Πάω στὴν κουζίνα νὰ ἰδῶ.

Καὶ σὲ λίγω ἰδοὺ ποὺ ξαναγυρίζει ὁ Γιάννος ρυμουλκῶντας τὴ Φιλιώ.

— Δὲ μοῦ λὲς μέσα τὶ κάνεις ;...

— Πολὺ καλὰ ἡ εὐγενεία σου;

Ὁ Αὐγουστῆς ἔβαλε τὰ γέλια μὲ ὅλη του τὴν ψυχικὴ ὀδύνη ποὺ ἔκρυβε στὰ στήθη του.

— Δὲν εἶσαι μόνο συχαμένη, ἀκαμάτρα καὶ μισόμουρλη, εἶσαι καὶ αὐθάδης. Γκρεμήσου γρήγορ' ἀπὸ δῶ ! νὰ μὴ σὲ βλέπουν τὰ μάτια μου !

— Πλέρωσέ με νὰ φύγω.

— Νὰ λοιπόν !.

Καὶ ἄρχισε νὰ πετᾷ χαρτονομίσματα.

— Νὰ ἑκατό, νὰ διακόσες, νὰ τρακόσες, νὰ τετρακόσες, νὰ πεντακόσες...Τόσα δὲν ἔχεις νὰ λάβῃς ;

— Τόσα.

— Μάζεψέ τα τώρα ἀπὸ χάμου.

— Τὰ μαζεύω· ἡ δουλεψί μου εἶναι.

— Ξέχασες ἀκόμα δέκα ! νὰ πέντε, νὰ κι' ἄλλες πέντε!, καὶ τὴν ἐμούντζωσε.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ δὲν πειράζει... φτάνει ποὺ σοῦ βαστοῦσα τὸ φανάρι δυὸ χρόνια κι' ἀπάνου...

— Φύγε γρήγορα καὶ μ' ἔπιασε !...

Καὶ ἄρχισε νὰ τῆς πετᾷ τὰ παπούτσια της, τὰ κεργιὰ τοῦ πιάνου, τὰ δεμένα βιβλία, τὸ ἄλμπουμ... ὥς ποὺ ἔφυγε ὄξω κι' ὄξω.

Τώρα ἄρχισε νὰ τρέμῃ ἡ Λιλῆ, νὰ σφαδάζῃ ξαπλωμένη ἀνάσκελα στὸν καναπὲ καὶ νὰ οὐρλιάζῃ.

— Μὰ μὴν κάνετε ἔτσι κυρία Λιλῆ, θὰ πάθῃ ἡ ὑγεία σας. Τῆς λέγει μὲ πραγματικὸν ἐνδιαφέρον ὁ Αὐγουστῆς.

— Ἄς την νὰ ξεθυμάνῃ, νὰ μὴν τὰ βάλῃ μὲ μᾶς, γνωμοδοτεῖ ὁ θυμόσοφος κύρ - Γιάννος.

Τὰ νεῦρα ἡσύχασαν τέλος καὶ μὲ διακοπὲς δακρύων λέγει στὸ Γιάννο :

— Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν εὐκολία· καὶ σένα — πρὸς Αὐγουστῆ αὐτὸ — γιὰ τὸ δάνειο. Ὅσο γιὰ τὰ ἄλλα τὰ εἴπαμε. Σήμερα ἔρχεται τὸ νέο κορίτσι· θὰ σοῦ ἑτοιμάσω τὸ δωμάτιο τοῦ Τζοβάννη. Μεσημέρι - βράδυ τὸ σπίτι μου καὶ τὸ τραπέζι μου εἶναι δικό σου.

— Καὶ τὶ ὥρα μένει γιὰ μένα ;

Λέγει μὲ χαρακτηριστικὸ χαμόγελο ὁ Γιάννος.

— Σῶπα σὺ ἀδιόρθωτε !...

— Εὐχαριστῶ πολύ, λέγει ὁ Αὐγουστῆς, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς ἐνοχλήσω. Θὰ ἔρχομαι μόνο κἄποτε νὰ σᾶς βλέπω... Τὸ μόνο ποὺ θὰ παρακαλέσω τὸν κυρ-

Γιάννο εἶναι γιὰ τὴ θέση, ὀλίγα μόνο χρήματα μοῦ μένουν ἀπ' τὸ εἰσόδημα τοῦ περασμένου μηνὸς καὶ ὕστερα θὰ βρίσκομαι κυριολεκτικῶς στὸ δρόμο γιὰ ἕνα χρόνο

— Τὶ εἶν' αὐτὰ ποὺ μοῦ τσαμπουνᾶς πλουσιόπαιδο ! Ἀπὸ αὔριο κι' ὅλας θἄρχίσῃς δουλειά. Νυκτερινή, εἴπαμε, εἶναι· σὲ λέσχη πολὺ ἀξιοπρεπῆ. Θὰ ἔχῃς κάθε βάρδυ — τὰ ξημερώματα δηλαδὴ — δέκα δραχμές. Μπορεῖ νὰ τὰ καταφέρω καὶ παραπάνω· ὁ Γιάννος εἶμ' ἐγώ ! Ξέρω καὶ τὶ λέω καὶ τὶ κάνω, καὶ ὁ λόγος μου εἶναι συμβόλαιο. Εἶδες πῶς τὸν ἐβάσταξα στὴν ὑπόθεσί σου ;

— Κ' ἐγὼ μοῦ φαίνεται ἐπίσης.

— Κ' οἱ δυὸ εἶστε καλοὶ καὶ ὑπερήφανοι... ἐπρόσθεσε ἡ Λιλῆ καὶ σᾶς εὐχαριστῶ· μὰ τώρα νὰ μ' ἀφήσετε, νὰ ἡσυχάσῃ λίγο τὸ μυαλό μου, ὕστερ' ἀπ' τὴ σύγχυσι ποὺ πῆρα...

Φεύγοντας εἶπ' ὁ Γιάννος στὸν Αὐγουστῆ.

— Στὶς 5 λοιπὸν τ' ἀπομεσήμερο σὲ προσμένω νὰ πᾶμε.

Καὶ χωρίστηκαν.

Ὁ Αὐγουστῆς προχωρεῖ συλλογισμένος, ὅταν, μόλις ἐγύρισε τὸ δρόμο ἀκούει πίσω του νὰ τὸν φωνάζῃ μιὰ σιγανὴ γεροντικὴ φωνή :

— Κύρ - Αὐγουστῆ, κύρ - Αὐγουστῆ !...

Γυρίζει, καὶ βλέπει τὴ Φιλιὼ ποὺ τοῦ γνέφει νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ. Μόλις ἐγύρισαν ἕνα στενὸ καὶ κύτταξε πίσω της κ' ὀλοῦθε τοῦ λέγει :

— Τώρα ποὺ εἴμαστε σὲ ἀσφάλεια θὰ σοῦ τὰ 'πῶ, θὰ σοῦ τὰ μολογήσω γιὰ νὰ πάρῃς τὰ μέτρα σου. Ἐγὼ σὲ συνεπόνεσα ἀπ' τὴν πρώτη στιγμή· μὰ προδοσία δὲ μποροῦσα νὰ κάμω, ὅσο βρισκόμουνα στὴ δούλεψί της. Τώρα λύθηκε ἡ γλῶσσα μου πιά.

— Σ' εὐχαριστῶ κυρὰ Φιλιώ Μὰ τὶ ἔτρεξε ;

— Κατὰ πῶς κατάλαβες τὴ δούλευα δυὸ χρόνια καὶ κάτι μέρες καὶ τὴν πεντάρα της δὲν τὴν εἶχα ἰδωμένα. Καὶ τὶ ἔπερνα σοῦ φαίνεται 20 δραχμὲς τὸ μῆνα ! Τῆς εἶπα λοιπὸν πὼς ἡ ἐγγόνη μου θὰ πάῃ σὲ μοδίστρα καὶ ἔχω ἀνάγκη νὰ τὸ ντύσω τὸ κορίτσι· τὴν παρακάλεσα λοιπὸν νὰ μοῦ δώσῃ λίγα ἀπ' τὰ λεφτά μου. Ἐγὼ ἤμουν ποὺ τῶπα αὐτό ; Ὄξω ἀπὸ 'δῶ μοῦ λέει βρωμόγρηα ! καὶ ἐπειδὴ τῆς ἀντιμίλησα, κλείδωσε τὴν πόρτα μὲ ἄρπαξε ἀπ' τὰ μαλλιὰ μὲ βάλε κάτω. κ' ἄρχισε νὰ μὲ κλωτσοπατᾷ, ὥς ποὺ ἀπ' τὶς φωνές μου — κουράστηκε κι' ὅλας — φοβήθηκε καὶ μ' ἄνοιξε νὰ φύγω. Ἄς τἀφίσωμε τώρα τὰ δικά μου. Μπόρα ἦταν καὶ πέρασε. Ἄς ἔρθουμε στὰ δικά σου. Γυιὸ εἶχα καὶ 'γώ, 'γγόνι ἔχω, καὶ σὲ πονεῖ ἡ ψυχή μου. Φύγε ὅσο μπορεῖς ἀπὸ δαύτην γιατὶ χάθηκες. Παρᾶ δὲ θὰ ἰδῆς πιὰ μὲ τὸ μάτι σου. Θὰ τὴν δουλεύῃς σἂν κοπέλλι, καὶ μέρα μὲ τὴν ἡμέρα θὰ σὲ περιφρονῇ καὶ θὰ σὲ κουρελιάζῃ. Ἔτσι τὴν ἔπαθε καὶ ὁ ἄμοιρος ὁ Τζοβάννης ποὺ τὴν ἀγάπησε μὲ τὴν καρδιά του.

— Σ' εὐχαριστῶ κυρὰ - Φιλιώ. Μὰ ἐγὼ οὔτε τὸ φαΐ της θέλω...

— Τὶ φαΐ ! Τὸ μεσημέρι τρώει ὅ,τι λάχῃ. Στὸν καφέ της τὸ πρωΐ βουτάει ξεροκόμματα καὶ ὕστερα τῆς κάνει ὄξω τὸ πρόγεμμα ὁ ἕνας κι' ὁ ἄλλος. Στὴς δυὸ ἔρχεται σοῦρνοντας ἀπὸ ἕναν ἀπὸ δαύτους. Στὴς 5 τὸν διώχνει. Κάνει τὸν περίπατό της καὶ πάλι τσακώνει ἄλλον γιὰ τὸ ξερόζυκο. Γιατὶ δὲν τρώει πολὺ τἀπομεσήμερο ἐπειδὴς καὶ θὰ τραγουδήσῃ. Καὶ τὶ τραγοῦδι θαρρεῖς πὼς κάνει ; ὅλο ξεφωνητὰ καὶ χειρονομίες καὶ τσακίσματα ἀπὸ κεῖνα ποὺ τραβοῦν τὴν ἀμυαλιὰ τῶν ἀνδρῶν. Ἀκοῦς φαΐ λέει!...ζιαφέτι θὰ σοῦχῃ... χά, χά, χά... Καὶ γιὰ τὴν κατοικία δά...

— Οὔτε δωματιο δὲ θὰ χρειαστῶ. Ἔχω τὸ δικό μου. Ἐκεῖ θὰ μείνω.

— Μὰ ἄκουσε πρῶτα. Τὸ δωμάτιο, λέει, τοῦ ἄμοιρου τοῦ Τζοβάννη... Ξέρεις τὶ εἶναι, αὐτό ; Τὸ ὑπόγειο τοῦ σπιτιοῦ. Τὸνεῖχε πρῶτα στὴν κάμαρά της ὕστερα τὸν ἔβαλε νὰ κοιμᾶται στὸ σαλόνι, ὕστερα σ' ἕνα ἄλλο μικρὸ δωμάτιο ποὺ πλένεται, ὕστερα στὴν κουζίνα καὶ στὰ τελευταῖα· στὸ ὑπόγειο· ὥς καὶ βατράχια ἔχει τὸ ὑπόγειο αὐτό. Δωμάτιο λέει ! χά, χά, χά...

— Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὶς πληροφορίες· μὰ καθὼς σοῦ εἶπα οὔτε δωμάτιο δὲν χρειάζομαι. Μὲ φτάνει ἡ δουλειὰ ποὺ θὰ μὲ βάλῃ ἀπὸ αὔριο ὁ κυρ - Γιάννος...

— Χά, Χά, Χά !... Αὐτὸ εἶναι δὰ ποὺ εἶναι !.. Ξέρεις τὶ θέση εἶναι αὐτή ; !... Κράχτης σὲ χαρτοπαίγνιο..'

— Κράχτης !... Τὶ πάει νὰ πῇ ! ;...

— Ὦ ἀθῶο μου καὶ δυστυχισμένο παιδὶ ποῦ ἔμπλεξες !... Νὰ τὶ θὰ 'πῇ. Τὸ χαρτοπαίγνιο αὐτὸ ποὺ μαζώνεται ὅλη ἡ παληανθρωπιὰ τῆς Ἀθήνας, εἶναι σὲ κάποιο στενό, ἕνα χαμηλὸ παληόσπιτο εἶναι· βάζουν ποὺ λὲς καραούλια στὰ κεραμίδια τὴ νύχτα γιὰ νὰ βλέπουν, νὰ μὴν πλακώσῃ ξάφνου ἡ Ἀστυνομία καὶ δὲν προφτάσουν νὰ τραβήξουν τὰ χρήματα καὶ νὰ κρύψουν τὰ χαρτιά, ὅταν εἶναι κακοκαιριὰ τὰ καραούλια παραμονεύουν στὶς γωνιὲς τοῦ δρόμου. Πίσω λοιπὸν ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ δωματίου ποὺ γίνεται τὸ παιγνίδι μέσα σ' αὐτὸ τὸ παληόσπιτο, κάθεται ὁ Κράχτης. Αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι νέος καλοντυμένος καὶ πρόσχαρος γιὰ νὰ ὑποδέχεται τοὺς νεοφερμένους καὶ ἀνήξερους ποὺ θὰ τοὺς μαθήσουν· ἔτσι ποὺ λές, οἱ νεοφερμένοι αὐτοὶ παίρνουν θάρρος — ὅλο ἀρχοντόπουλα — πρέπει καὶ νὰ σχετιστῇ μὲ δαύτους ὁ Κράχτης γιὰ νὰ γνωρίσῃ κοντά τους κ' ἄλλους νέους καὶ νἀν τοὺς κουβαλήσῃ. Τότες παίρνει διπλὸ μεροκάματο.

— ... Σ' εὐχαριστῶ κυρὰ Φιλιώ. Τράβα τώρα στὸ καλό Ποῦ κάθεσαι ;

— Στὰ Πιθαράδικα ποὺ λένε.

— Πῶς παρανομίζεσαι ;

— Ζουμπρούτη. Μὰ δὲν εἶνσι ἀνάγκη· τὴν κυρὰ - Φιλιὼ σᾶ θὰ ζητήσῃς — εἶμαι δὰ καὶ χαρτορρίχτρα — μὲ ξέρουν ὅλοι. Γιατὶ 'ρωτᾷς ;

— Ποῦ ξέρεις ! καμμιὰ φορὰ μπορεῖ νὰ σοῦ φανῶ χρήσιμος γιὰ τὸ καλὸ ποὺ μοῦλαμες.

— Στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ μάτια σου τέσσερα.

Καὶ ἐχωρίστηκαν.

Ὁ Αὐγουστῆς διευθύνεται τώρα στὸ σπίτι του πολὺ σκεπτικός. Ἦταν ἀνοησία αὐτὸ ποῦ ἔκαμε ; Καὶ μεγάλη, τὸ νὰ ὑποσχεθῇ. Τὴν ἐκπλήρωσι τῆς ὑποσχέσεώς του τὴν ηὗρε καὶ ὀρθὴ καὶ ἀπαραίτητη, σύμφωνα μὲ τὸ χαρακτῆρά του.

Καὶ τώρα ποῦ βρίσκεται χωρὶς χρήματα τὶ θὰ κάμῃ ; νὰ ζητήσῃ τὴ βοήθεια τοῦ γιατροῦ Ἀσπροσέλινου ἢ τοῦ φαρμακοποιοῦ Τατῆ εἶναι ἀδύνατον. Ἄλλους δὲν γνωρίζει. Νὰ γράψῃ στὴ μητέρα του δὲ θέλει· θὰ ἀνησυχήσῃ μὲ τὸ δίκηο της καὶ πιθανὸν νὰ τοῦ κουβαληθῇ κι' ὅλας. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐσκέφθη πρώτη μου δουλεια εἶναι νὰ γράψω στὸ Γιάννο καὶ εὐχαριστώντας αὐτὸν νὰ τοῦ εἰπῶ ὅ,τι ηὗρα ἄλλον πόρον ζωῆς κ' εὐθὺς ὕστερα νὰ πάω στὴν Τράπεζα νὰ εὕρω τὸν ὑπάλληλο τῶν ἀτόκων καταθέσεων, τὸν γνωρίζω καλά, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω ὅσο μπο-

ρεῖ νὰ μὴ γίνῃ γνωστὴ ἡ ἐκχώρησις ἂν τύχῃ καὶ τὰ φέρει ὁ διάβολος καὶ ἐρωτηθῇ γιὰ μένα ἢ τοὐλάχιστον νὰ μὴ δοθῇ ἄλλη ἐξήγησις ἀπὸ αὐτὴν ποὺ φαίνεται στὸ ἐκχωρητήριον· καὶ κατόπιν — τώρα ἀνεβαίνει τὴ σκαλίτσα τοῦ σπιτιοῦ του — κατόπιν... νὰ ἐργασθῶ.

Πῶς, καὶ σὲ τὶ δουλειὰ, θὰ τὸ σκεφθῷ καὶ θὰ τὸ ἐκτελέσω αὔριο τὸ πρωΐ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ἐν τῷ προσφυγικῷ συνοικισμῷ Ἰωνίας (Ποδτράδες) ἀνευρέθησαν σπουδαῖα ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα, πλάκες ἀναθημα τικαί, ἀγγεῖα, κεφαλὴ λέοντος μαρμαρίνη καὶ ἓν ἄγαλμα κόρης φυσικοῦ μεγέθους σχεδὸν ἄρτιον.

— Κατὰ τὰς ἐν Νικοπόλει ἀνασκαφὰς εὑρέθησαν πλεῖστα ἐρείπια ναῶν καὶ πληθὼρα ψηφιδωτῶν, ἐξ' οὗ καὶ κρατεῖ σκέψις ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας, ὅπως ἡ Νικόπολις μετονομασθῇ εἰς Ψηφιδούπολις.

— Γερμανικὴ ἐφημερὶς ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Ναπολέων δὲν ἀπέθανεν ἀπὸ καρκίνον, ἀλλ' ἀπὸ φθίσιν. Ἀναπτύσουσα δὲ τὸ θέμα λέγει, ὅτι πολλὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του ἔπασχον ἀπὸ φυματίωσιν. [ΣΗΜ. Περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐκτενῆ μελέτην ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀνθρωπότης» τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1921, ἤτοι πρὸ τετραετίας περίπου, καὶ ὁ ἡμέτερος κ. Στέλιος Σπεράντσας. Εἰς τὴν μελέτην αὐτὴν ὁ κ. Σπεράντσας ἰσχυρίσθη, ὅτι ὁ Μ. Ναπολέων ἀπέθανεν μὲν ἐκ καρκίνου τοῦ ἥπατος, ἀλλ' ἦτο παλαιὸς φυματικὸς ἰαθείς, προσβληθεὶς ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ κατὰ τὸν ἄνω ἀριστερὸν πνευμονικὸν λοβὸν ὑπὸ τῆς νόσου, ὡς ἀναφέρει καὶ ἔκθεσις τοῦ ἰατροῦ Antommarchi, τοῦ περιβάλψαντος τὸν Αὐτοκράτορα μέχρι τῶν τελευταίων του στιγμῶν]

— Ὁ ἐν Σικάγῳ καθηγητὴς τῆς Βοτανικῆς κ. Κάσολ ἀνεῦρεν ἐκεῖ που δένδρον μεγάλου ὕψους καὶ 9 μέτρων πλάτους, ἰσχυρίζεται δ' ὅτι εἶναι τὸ ἀρχαιότερον πάντων τῶν δένδρων, ἡλικίας 3—6 χιλ. ἐτῶν.

ΤΕΧΝΗ

Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν θὰ προκηρύξῃ διεθνῆ διαγωνισμὸν ἀρχιτεκτόνων διὰ σχέδιον οἰκοδομῆς μεγάρου της ἐν Γενεύῃ. Τὸ γέρας θὰ εἶναι 100 χιλ. ἑλβετ. φράγκων. Ἡ δαπάνη διὰ τὴν οἰκοδομὴν ὡρίσθη εἰς 4 1)2 ἑκατομ. ἑλβετ. φράγκων.

— Ὁ τέως Κάϊζερ ἐγείρει ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τῶν Μουσείων, οἵτινες ἀφαιρούμενοι θὰ ἐρημώσουν τὰ Μουσεῖα ταῦτα. Τὰ ἔργα, ἅτινα ὁ Γουλιέλμος διεκδικεῖ, εἶναι πολυάριθμοι πίνακες τοῦ Ρέμπραντ καὶ τοῦ Βατώ, ὡς καὶ ἄλλα ἀντικείμενα τέχνης, ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων χρυσῶν φράγκων. Ἡ περίεργος ὑπόθεσις θὰ δικασθῇ προσεχῶς.

— Μεγίστας χρηματικὰς ζημίας ὑπέστη ἐν Βερολίνῳ ὁ Π. Μασκάνι, ὁ διάσημος ἰταλὸς συνθέτης τῆς «Καβαλλερία Ρουστικάνα», ἐπιχειρήσας νὰ παραστήσῃ τὴν «Ἀϊδᾶν» τοῦ Βέρδη μὲ θίασον ἄνω τῶν 1000 ἀοιδῶν. Ἐπρόκειτο νὰ γίνουν 4 παραστάσεις καὶ ἡ κατάρρευσις συνετελέσθη εἰς τὴν δευτέραν.

— Ὁ θίασος τοῦ «Ὀντεὸν» τῶν Παρισίων ὑπὸ τὸν κ. Ζιμιὲ ἀναχωρεῖ προσεχῶς εἰς Ἀμερικὴν διὰ παραστάσεις γαλλικῶν ἔργων, κατόπιν προσκλήσεως τῆς «Ἑταιρείας Σαῖκσπηρ». Εἰς ἀνταπόδοσιν ἀποστέλλει καὶ αὕτη εἰς Παρισίους τὸν ἠθοποιὸν Χάκελ, ἵνα διδάξῃ εἰς τὸ «Ὀντεὸν» μὲ τὸν θίασόν του ἔργα ἄγγλων δραματικῶν.

— Ὁ ἰταλὸς δραματουργὸς Λ. Πιραντέλλο προσεχώρησεν εἰς τὸν φασισμόν, θέλων οὕτω νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν πολεμικὴν τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου ὡς ἐκ τῆς δολοφονίας τοῦ Ματτεότι. Ὁ συγγραφεὺς χαρακτηρίζει τὴν πολεμικὴν ταύτην ὡς «κερδοσκοπίαν ἐπὶ ἑνὸς πτώματος«

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πεντηκονταετίας ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ποιητοῦ Σπ. Βασιλειάδου, ὁ Φιλολ. Σύλλογος «Παρνασσὸς» ἀποτίνων φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν συλλαβόντα τὴν ἰδέαν ἱδρύσεως Σχολῆς Ἀπόρων Παίδων, ἀτεφάσισε τὴν τέλεσιν μεγάλου πολιτικοῦ μνημοσύνου.

— Εἰς τὴν Λευκάδα θὰ γίνουν τῇ 19 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἑορταὶ διὰ τὸν ἀείμνηστον ἐθνικὸν ποιητὴν Ἀριστοτ. Βαλαωρίτην.

— Προσεφέρθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐξ Ἀγγλίας πολύτιμος συλλογὴ αὐτογράφων καὶ ἐπιστολῶν μεγάλων Ἄγγλων Φιλελλήνων τῆς ἐποχῆς τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως, ἐν οἷς καὶ τοῦ λόρδου Μπάϋρον.

— Ὁ ἰταλὸς καθηγητὴς Φούντζιο, ὁ ἀνακαλύψας τὰ ἔργα τοῦ Τίτου Λιβίου, ἐξηφανίσθη, διότι ἡ κυβέρνησις ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν χειρογράφων, ἅτινα οὗτος θεωρεῖ ὡς ἰδιοκτησίαν του καὶ σκοπεῖ νὰ πωλήσῃ εἰς ἀμερικανοὺς ἢ ἄγγλους ἐκδότας, ἀντὶ ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν.

— Εἰς Μόσχαν θὰ ἑορταθῇ προσεχῶς ἡ 125η ἐπετηρὶς τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Πούσκιν, οὗ ἐν Μπόροβιτς ἀνεκαλύφθησαν καὶ 10 ἀνέκδοτα χειρόγραφα, ὧν τὰ 5 εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν ψάλλει ἐνθουσιωδῶς τὸν Βοναπάρτην ἐν Αἰγύπτῳ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐδολοφονήθη ὁ ἰταλὸς φασίστας βουλευτὴς Καζαλίνι. Ὁ φόνος ἀποδίδεται εἰς ἀντεκδίκησιν διὰ τὸν φόνον τοῦ βουλευτοῦ Ματτεότι.

— Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις ὁ ἔξοχος νομομαθὴς καὶ πολιτευτὴς Κεφαλληνίας, ἄλλοτε καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Ἀντώνιος Μομφερράτος.

— Τὸ ὑπερωκεάνιον «Μαυριτανία» ἐπέτυχε νέον ῥεκὸρ ταχύτητος, διαπλεύσασα τὸν Ἀτλαντικὸν εἰς 4 ἡμέρας, 21 ὥρας καὶ 57 λεπτά.

— Εἰς τὴν Γενεύην ἐτελέσθη μνημόσυνον εἰς μνήμην τῆς Αὐτοκρατείρας Ἐλισσάβετ.

— Ὁ διάσημος ἀεροπόρος Πελλετιὲ Μουαζὺ θὰ ἐπιχειρήσῃ νέον ταξίδιον μὲ τὸ ἀεροπλάνον του.

— Ἡ κ. Καλλοντάϊ θὰ διορισθῇ πρέσβειρα τῶν Σοβιὲτ ἐν Χριστιανίᾳ.

— Ἐν Γενεύῃ ἐγένοντο τἀποκαλυπτήρια ἀναμνηστικῆς πλακὸς διὰ τὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαμονὴν τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια, εἰς ὃν ὀφείλεται καὶ ἡ παραχώρησις τῆς Γενεύης εἰς τὴν Ἑλβετικὴν Ὁμοσπονδίαν. Κατετέθη στέφανος καὶ εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ Εὐνάρδου.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Εἰς Ραδόμσκο τῆς Πολωνίας, κατὰ τὸ διάστημα τρομερᾶς θυέλλης τῶν τελευταίων ἡμερῶν, κεραυνὸς ἔπεσεν ἐπὶ ἠλεκτρικῆς στήλης καθ' ἣν στιγμὴν ὁ παρ' αὐτὴν σιδηροδρομικὸς ὑπάλληλος συνενοεῖτο πρὸς ἄλλον σταθμόν. Ὁ δυστυχὴς ὑπάλληλος ἔχασε τὴν φωνήν, τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν χρῆσιν τῆς χειρός, δι' ἧς ἐκράτει τὸ ἀκουστικόν.

— Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βάνκουβερ τῆς μόδας εἶναι νὰ κατασκευάζωνται φέρετρα ἐκ πορσελλάνης πεποικιλμένα διαφόρως μὲ χρυσὸν ἢ ἄργυρον.

— Οἱ ἐσπεραντισταὶ ἔχουν μίαν «Παγκόσμιον Ἐσπερ. Ἕνωσιν» ἑδρεύουσαν εἰς Γενεύην καὶ ἔχουσαν πανταχοῦ ἕνα ἰδιος προξενεῖον. Τοιαῦτα προξενεῖα ὑπάρχουν σήμερον εἰς 1187 πόλεις 60 διαφόρων χωρῶν, ἰδίως εἰς τὴν Γερμανίαν. Εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἐκδίδονται 58 ἐσπεραντικαὶ ἐφημερίδες.

— Ἀμερικανὸς σοφὸς διατείνεται ὅτι μετ' οὐ πολὺ αἱ γυναῖκες θὰ ἔχουν... γένεια, ἐπειδὴ κόπτουν τὰ μαλλιά των, ὅπως δηλ. οἱ ἄνδρες.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ — ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

ἐκτελουμένη διὰ τῶν γνωστῶν πολυτελῶν καὶ ταχέων ὑπερωκεανίων της.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΓΡΑΜΜΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-Θ/ΝΙΚΗΣ—ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ—ΚΩΝΣΤΑΝΤΣΗΣ—ΒΑΡΝΗΣ—ΠΕΙΡΑΙΩΣ—ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ

ἐκτελουμένη διὰ τοῦ ταχυτάτου ὑπερωκεανίου της **«ΠΑΤΡΙΣ»** καὶ τοῦ γνωστοῦ πολυτελοῦς θαλαμηγοῦ **«ΑΝΔΡΟΣ»**

Μηνιαία γραμμὴ Πειραιῶς—Χίου—Μιτυλήνης—Θ/νίκης—Βόλου—Πειραιῶς—Πατρῶν—Μασσαλίας

ἐκτελουμένη διὰ τῆς πολυτελοῦς θαλαμηγοῦ «ΝΑΞΟΣ«.

Γραμμαὶ δι' ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένας.

Πληροφορίαι: Ἐν Πειραιεῖ ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ, Μέγαρον Βάτη, 1ον πάτωμα τηλ. 3 – 64

Ἐν Ἀθήναις, Ἀπελλοῦ 1 Τηλ. 6—44.

ΓΡΑΦΕΟΝ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
Σ. ΨΙΛΑΚΗ & Η. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
3 Ἀδριανοῦ 3—(παρὰ τῇ παλαιᾷ ἀγορᾷ)
ΑΘΗΝΑΙ
Φορτώσεις — Ἐκφορτώσεις
Παραλαβαὶ — Μεταφοραί

ΟΠΤΙΚΑ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΣΤΑΔΙΟΥ 20
ΜΑΡΙΝΑΡΟΣ ΚΑΙ ΜΟΙΡΑΓΙΑΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Ι. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ & Σ^ΙΑ
Βίκτωρος Οὐγγὼ 1
ΦΟΡΤΩΣΕΙΣ, ΕΚΤΕΛΩΝΙΣΕΙΣ
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΣ, ΘΑΛΑΣΣΙΩΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ — Ἰδρυθεῖσα τῷ 1918
Ἕδρα ἐν Ἀθήναις.—Ὑποκαταστήματα ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρῳ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ καταβληθὲν Δρ. 10.000.000
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ἀποθεματικὰ Δρ. 2.067.802.95
Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου: Παντελῆς Τσιτσεκλῆς
Σύμβουλοι Διευθυνταί: Δ. Μιαούλης καὶ Ἀν. Σπουργίτης.
Τραπεζιτικαὶ ἐργασίαι παντὸς εἴδους
Καταθέσεις εἰς Δραχμὰς καὶ Ξένα νομίσματα ὑπὸ τοὺς εὐνοϊκωτέρους ὅρους.

ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΑΛΟΝΙ — ΣΤΟΑ ΡΙΖΑΡΗ

ΛΙΑΝ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Ἀρχίζει ἡ ἔκδοσις πλήρους

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ

τοῦ Ἐκδοτικοῦ Τμήματος τοῦ «Παντογνώστου» ὑπὸ τὸν τίτλον

"ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ"

1821 - 1921

ΟΛΑΙ ΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ 1821—1921

Θὰ περιληφθοῦν εἰς τὸ ἀνωτέρω κολοσσιαῖον Ἔργον.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ *οἱ δράσαντες καὶ ἀκμάσαντες εἰς τὴν Ἐπανάστασιν, εἰς τὴν Πολιτικήν, εἰς τὸν Κλῆρον, εἰς τὴν Ἐπιστήμην, εἰς τὴν Τέχνην, εἰς τὴν Λογοτεχνίαν, εἰς τὴν Ἱστορίαν, εἰς τὴν Μουσικήν, εἰς τὸ Θέατρον, κλπ. κλπ.*

ΟΙ ΓΝΩΣΤΟΤΕΡΟΙ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΙ—ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΑΙ—ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ *ἐργάζοντα εἰς τὴν συγγραφὴν τῶν βιογραφιῶν τῶν ἀνωτέρω, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀποτελέσουν ἔργον μνημειῶδες καὶ μοναδικὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα.*

ΟΛΟΙ ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ *καταγίνονται διὰ τὰς προσωπογραφίας των καὶ διὰ τὰς ἱστορικὰς σκηνὰς ἐκ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεώς των.*

Ο "ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΗΣ,, *οὔτε δαπανῶν, οὔτε κόπων φείδεται ἐκ καθήκοντος πρὸς τὸ Μέγα καὶ Ὡραῖον Παρελθὸν καὶ πρὸς τοὺς ἐργάτας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ Ἀκμῆς.*

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞ ΕΙΔΙΚΩΝ *διευθύνει τὴν κατανομὴν τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἐκτ[illegible]λεσιν αὐτῆς.*

ΤΟ ΟΛΟΝ ΕΡΓΟΝ *θὰ ἐκδοθῇ κατὰ τεύχη ἀνεξάρτητα, διὰ μίαν ἑκάστην προσωπικότητα, πλουσίως εἰκονογραφημένα καὶ ἐπὶ ἀρίστου χάρτου.*

ΠΡΕΠΕΙ *ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ ἀποκτήσωσι τὸ*

"ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ,, 1821—1921

ΕΠΕΙΔΗ τὸ Ἔργον θὰ ἐξαντληθῇ ταχέως δεχόμεθα ἀπὸ σήμερον δηλώσεις μετὰ τοῦ κατωτέρω σημειουμένου δικαιώματος ἐγγραφῆς, ὅπερ θὰ ὑπολογισθῇ εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου ἔργου.

Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν	*Δρ. 25.—*
» *τὴν Ἀμερικήν*	*Δολλ. 1.—*
» *τὴν Αἴγυπτον καὶ Ἀγγλίαν*	*Σελ. 5.—*
» *τὸ Ἐξωτερικὸν ἐν γένει*	*Φραγ. Γαλ. 25.—*

ΖΗΤΗΣΑΤΕ *δελτία ἐγγραφῆς ἀπὸ τὰ Γραφεῖα «Παντογνώστου»*

Ὁδὸς Ἱπποκράτους 32 — Ἀθῆναι.